

UKRATKO... Broj 42

GODINA XIX. - SVIBANJ - SRPANJ 2008.

VRIJEDNA DONACIJA LOGITECHA

Previranja na
međunarodnoj sceni
gluhih

NAKON
MADRIDA
- KORIDA!

SEMINAR
ZA MLADE

VIJESTI IZ
SVIJETA

SLAVA RAŠKAJ - PONOS GLUHIH

»**UKRATKO...**«
glasilo Hrvatskog saveza
gluhih i nagluhих

Izlazi prema potrebi

Adresa:

10 000 Zagreb,
Palmotićeва 4

Telefon:

+ 385 (1) 48 14 114

Telefax:

+ 385 (1) 48 35 585,
+ 385 (1) 48 35 584,

E-mail:

hrv.savez-gluhih@zg.t-com.hr

Web stranice:

HSGN

Žiro-račun:

2360000-1101743237
(Zagrebačka banka)

Devizni račun:

2360000-2100260777
(Zagrebačka banka)

Uredništvo:

NADICA HADŽOVIĆ,
urednica

ANDRIJA HALEC,
odgovorni urednik

ANTUN BAKAN,
tehnički urednik

ANDRIJA ŽIC,
lektor

Članovi redakcije:

TAJANA BIŠKUPIĆ,
VESNA IVASOVIĆ,
MILAN RISTIĆ,
KATICA TONKOVIĆ
PETAR ŠAKIĆ

TEHNOLOGIJA U SLUŽBI ČOVJEKA

Udruge gluhih u Hrvatskoj od sada povezane video komunikacijom na Internetu

Donacijom 60 Logitech web kamera Hrvatskom savezu gluhih i nagluhih, stvoreni su tehnički preduvjeti za video umrežavanje njezinih udruga članica

Zagreb - 11. lipnja 2008. - Na danas održanoj konferenciji za novinare donirano je 60 Logitech web kamera Hrvatskom savezu gluhih i nagluhih. Kamere će se raspodijeliti u 24 temeljne udruge gluhih diljem Hrvatske, te će na taj način njihovi članovi moći baš kao da su u istoj sobi.

Donaciju je predao Denis Karas, regionalni menadžer Logitecha te je izrazio zadovoljstvo što tvrtka može pomoći gluhim osobama. „Doista se ne mogu sjetiti kome bi ove web kamere bile od veće koristi i drago mi je da će moderna tehnologija na ovaj način olakšati komunikaciju među gluhim, povezati ih te im olakšati i unaprijediti rad“, izjavio je na konferenciji te pozvao i druge tvrtke da pomognu i podrže rad udruga gluhih.

Novinarima su se obratili i predsjednik Saveza Andrija Halec koji je zahvalio na donaciji i napomenuo da Hrvatska sporo, ali sigurno dostiže standarde europskih zemalja kad su u pitanju gluhi i njihove potrebe. Zorislav Boboš, predsjednik Zajednice saveza osoba s invaliditetom Hrvatske istaknuo je: „Kao krovna institucija, veliki značaj pridajemo izjednačavanju mogućnosti za gluhe osobe i naglašavamo potrebu boljeg razumijevanja gluhoće kao invalidnosti“. Donaciju je podržao i gradonačelnik grada Zagreba komunicirati putem internetskih video poziva znakovnim jezikom, Milan Bandić čiji ured, kao i gradsko poglavarstvo već godinama uspješno podupiru programe pomoći osobama s invaliditetom.

Prisutnima je na konferenciji i iz prve ruke demonstrirano kako će video pozivi funkcionirati. Naime, nakon uvodnog dijela konferencije, uspostavljen je video poziv između središnjeg Saveza u kojem je konferencija održana te Saveza gluhih grada Zagreba. Brze i dobre internetske veze te tehnološki napredne web kamere danas omogućavaju uspostavljanje visokokvalitetnih video poziva koji svakako znače ogroman napredak u komunikaciji osobama s oštećenjima sluha. Trenutno u Hrvatskoj živi otprilike šezdeset tisuća ljudi s oštećenjem sluha.

WEB KAMERE ZA LAKŠU KOMUNIKACIJU S GLUHIMA

Tvrtka Logitech SA je donirala Hrvatskom Savezu gluhih i nagluhih 60 web kamera kojima će se omogućiti komunikacija znakovnim jezikom na daljinu.

Primopredaji ove donacije u vrijednosti 40.000 kn, prisustvovali su Predsjednik zajednica osoba s invaliditetom dr. Zorislav Bobuš, Marinka Bakula Anđelić kao izaslanica gradonačelnika i pročelnika Ureda za zdravstvo, regionalni menadžer Logitech SA Denis Karas i predsjednik Saveza gluhih i nagluhih Andrija Halec.

Moderator iz HTV-Siniša Kovačić vodio je konferenciju za novinare i predstavljao govornike:

Prvi se prisutnima obratio dr. Zorislav Bobuš koji je zahvalivši Logitechu na ovoj akciji istaknuo potrebu za boljim razumijevanjem gluhoće kao jednog od težih oblika invaliditeta te pozdravio upotrebu svih vrsta potpornih tehnologija kojima se može doprinjeti poboljšanju kvalitete života gluhih.

Konferencija za novinare

Marinka Bakula Anđelić pozdravila je prisutne u ime gradonačelnika Milana Bandića koji je prvobitno najavio svoj dolazak, no zbog

sastanka s premijerom morao ga je otkazati, te "ministra" za osobe s invaliditetom u gradu Zagrebu dr. Zvonimira Šostara. "Za Ured je posebna čast da sudjeluje u realizaciji pomoći osobama s invaliditetom." Prema njenim riječima Grad Zagreb kontinuirano pomaže Udrugama i osobama s invaliditetom na stručnoj i materijalnoj bazi. Predstavnici Saveza gluhih i nagluhih Zagreba sudjeluju u kreiranju, predlaganju i provođenju svih projekata koji se odnose na povećavanje kvalitete života osoba oštećena sluha.

Menadžer Logitech-a Denis Karas predaje donaciju Predsjedniku HSGN-a Andriji Halecu

Regionalni menadžer Logitech SA Denis Karas je izjavio kako su sretni što su mogli ovom donacijom pomoći umrežavanju organizacija gluhih i nagluhih koji su nositelji programa i aktivnosti za osobe oštećena sluha te im omogućiti lakšu komunikaciju i plodonosniji rad. Naglasio je kako je ovo samo početak suradnje i u budućnosti se nada kako će pomoći, ne samo Savezu gluhih, već i ostalim udrugama koje okupljaju osobe s invaliditetom.

Predsjednik Hrvatskog saveza gluhih i nagluhih osoba Andrija Halec je rekao: "Gluh

sam i nisam baš vješt govornik, ali velika hvala na ovoj donaciji i izvršnoj tehnologiji koja će nama gluha pomoći da se uspostavi komunikacija na svim razinama i daljinama.“ Donacija je došla po njegovim riječima, u pravo vrijeme, sad kad se u Hrvatskoj provodi kampanja priznavanja Hrvatskog znakovnog jezika. Na kraju je još rekao da mu je žao što nema i gradonačelnika Bandića koji bi se malo s nama oznojio u ovim našim prostorijama, te na licu mjesta uvidio potrebu za instaliranjem klima uređaja...

Predsjednik Halec još nije niti završio svoj govor, a u prostorije Saveza iznenada je ušao gradonačelnik Milan Bandić koji se nakratko uspio izvući iz svojih obaveza te navratiti u Savez. Čuvši komentar g. Haleca, obećao je Savezu donirati klima-uređaj.

Nakon tih govora moderator je najavio uspostavu video poziva preko Interneta između Hrvatskog saveza gluhih i nagluhih i Saveza gluhih grada Zagreba, kako bi prisutni

na licu mjesta vidjeli kako pozivi funkcioniraju u praksi. Na kraju je moderator pozvao novinare da se sa pitanjima obrate govornicima na konferenciji.

Od ovih 60 web kamera po 2 komada dodjeljeno je svakoj članici Saveza, a preostalih 10 ostalo je u Savezu.

Uspostava video poziva preko interneta

Eto i Bandića, zagrebačkog gradonačelnika – obećava klimu HSGN

Konvencija Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom, kao i njezin Opcionalni protokol stupili su na snagu 3. svibnja 2008.

Ovu je konvenciju kao i njezin Opcionalni protokol usvojila Opća skupština Ujedinjenih naroda na svom zasjedanju 13. prosinca 2006. u New Yorku, a zatim je, 30. ožujka 2007. počelo potpisivanje i ratifikacija od strane država članica UN. Trideset dana nakon što je 20 država ratificiralo Konvenciju, ona je stupila na snagu, samo godinu dana od početka potpisivanja.

Konvencija samo potvrđuje druge konvencije, ugovore i deklaracije UN o ljudskim pravima, a ne stvara nikakva nova prava. Međutim, jasno se pokazalo da se primjena i nadzor nad realiziranjem ovih prava ozbiljno zanemaruju i zato je posebna konvencija bila nužna. Konvencija ima kao cilj osigurati da osobama s invaliditetom budu zajamčena ista ljudska prava i temeljne slobode kao i ostalim ljudima. Ona također uspostavlja jasna načela u pogledu odgovornosti država članica za primjenu i kontrolu poštivanja Konvencije, te stvara i instrumente za nadziranje samih država.

Ova Konvencija jasno mijenja obrazac gledanja na invaliditet, prelaskom od medicinskog modela na model ljudskih prava. Tako su Konvencijom afirmirana i jezička i kulturalna gledišta Gluhih. Konvencija je prvi međunarodni ugovor koji priznaje znakovni jezik i jezička ljudska prava gluhih ljudi. Ona će biti najsnažniji međunarodni zakon koji jasno jamči znakovnim jezicima i Gluhim ljudima njihova ljudska prava. Ona je vrlo važan instrument za sve gluhe ljude, za Svjetsku federaciju gluhih i njezine organizacije članice, koji im omogućuje punije ostvarivanje ljudskih prava.

Konvencija također ima kao cilj osigurati potpunije ostvarivanje prava Gluhih osoba na obrazovanje znakovnim jezikom, te na uporabu znakovnog jezika u službenim kontaktima s organima vlasti, na olakšavanje korištenja usluga tumača te na primanje usluga i informacija znakovnim jezikom. Pored toga uključuje i priznavanje te podršku kulturalnom i jezičkom identitetu Gluhih. Ovaj aspekt je veoma važan, jer samo priznavanje znakovnih jezika ne bi bilo dovoljno da se osigura razvitak zajednica i kultura gluhih diljem cijelog svijeta.

Svjetska federacija gluhih preporučuje svojim organizacijama-članicama da i dalje lobiraju za ratifikaciju, primjenu i praćenje kako se Konvencija poštuje u njihovim zemljama. Svjetska federacija će izdati knjigu-vodič o Konvenciji na međunarodnom znakovnom jeziku. Knjiga će sadržavati i prijevod Konvencija i Opcionalnog protokola. Taj će materijal biti kasnije biti distribuiran putem DVD i moći će se vidjeti na web stranicama Svjetske federacije gluhih. (Preveo: Ž.)

Daljnje informacije o Konvenciji mogu se naći na Web stranicama UN:
<http://www.un.org/disabilities/>

PRIPREMA SE DRUGI SREDOZEMNI I EUROPSKI SUMMIT GLUHIH OSOBA

3. i 4. prosinca 2008. održat će se u Alžiru drugi sastanak na vrhu organizacija gluhih Sredozemlja. Ovo je nastavak inicijative koja je pokrenuta prilikom posljednjeg Svjetskog kongresa gluhih u Madridu, kad je odlučeno da se svake druge godine održava Summit sredozemnih i europskih društava gluhih (kratica SMES). Prvi je summit održan u Montpellieru, Francuska 2005. godine.

Ovogodišnji summit organiziraju Alžirska unija gluhonijemih i Alžirska nacionalna federacija gluhih. Sljedeći summit planiran je za 2010. u Rimu.

Sjećamo se da je na prvom summitu, 2005., spominjana Hrvatska, ali uz nevjerojatne izjave pojedinih neinformiranih delegata, kako npr. Hrvatska nije mediteranska zemlja (!) ili kako Hrvatska ne zaslužuje biti primljena zbog ratnih zbivanja u njoj. Neposrednim kontaktima s voditeljima ove inicijative naša delegacija razjasnila je njihove nedoumice, pa je Hrvatska pozvana i na ovaj summit, na kojem će svakako sudjelovati ukoliko od nadležnog Ministarstva dobije financijsku potporu.

NAKON MADRIDA - KORIDA!

Svečane rezolucije i frizirana izvješća o radu što ih dobivamo na Svjetskim kongresima gluhih nisu uvijek prava slika stanja u Svjetskoj federaciji gluhih kao ni odnosi među nacionalnim organizacijama

Tako je nakon posljednjeg Svjetskog kongresa u Madridu, 2007. godine, došlo do vrlo oštih rasprava, do prave "koride", do malog "rata" među čelnicima gluhih raznih zemalja! Iako bikova u ovoj "koridi" nema, ne nedostaju "pikadori", oni koji oštro bodu i kritiziraju način rada Skupštine i Kongresa, dokazujući kako prave komunikacije i međusobnog razumijevanja tamo nema, pa sudionici dižu ruke, a ni sami ne znaju za što glasuju.

Naš delegat na Kongresu, predsjednik Andrija Halec, efektno je to komentirao, rekavši otprilike ovo: ...*"Statut SFG na Skupštini u Madridu jednoglasno je prihvaćen uz neka distanciranja..."*

JER SE KOMUNICIRALO SAMO NA ZNAKOVNOM JEZIKU, a sada, kada smo dobili pisane materijale - zapisnik i prijedlog Statuta, pismeniji gluhi su shvatili da NISU ZA TO GLASOVALI (mnogi gestikulaciju nisu dobro razumjeli, jer u mnogim stručnim izrazima znakovni jezik nema preciznost pisanog teksta) pa zato sad imamo ovakvu zbrku... To je to!

Slično rade i neki naši čujućí ideolozi, pokušavajući našu gluhu djecu strpati u tzv. redovite škole, te im tamo uz pomoć tumača prenositi predavanja profesora iz fizike, kemije ili medicine na znakovnom jeziku, pa bi tako naš Savez bio još "bogatiji" novom generacijom "polupismenih stručnjaka..."

★ TALIJANSKA PREDSJEDNICA TRAŽI IZVANREDAN SASTANAK PREDSJEDNIŠTVA SFG

Gospođa Ida Collu, temperamentna predsjednica Talijanskog saveza gluhih oštro napada način rada Skupštine SFG i donošenje amandmana na Statut. Tvrdi da je regularnost glasovanja bila upitna, amandmani su "užurbano" i u bloku usvojeni, a glasači nisu bili na vrijeme i potpuno informirani. Ona zahtijeva da se hitno sazove izvanredan sastanak Predsjedništva radi preispitivanja i ponovnog glasovanja o amandmanima. Njezini prigovori posebno su motivirani amandmanskim odlukama da se zakonsko sjedište SFG prenese iz Italije i registrira u Finskoj, da finski jezik postane službenim jezikom SFG. Time se, po njezinom mišljenju, SFG pretvara u "lokalnu" organizaciju, dira se njen internacionalni karakter i krše se odredbe prvog Statuta SFG po kome je Rim stalno sjedište organizacije, bez obzira na mjesto boravka predsjednika.

★ PREDSJEDNIK JOKINEN: REGISTRACIJA U FINSKOJ NUŽNA RADI FINANCIRANJA

U svom odgovoru Idi, datiranom 6. ožujka 2008. Predsjednik Markku Jokinen tvrdi da su svi na vrijeme bili informirani o amandmanima i mogli su ih prije glasovanja proučiti. Demantira da bi finski jezik postao glavni jezik SFG. I dalje će se uz znakovni jezik rabiti engleski jezik na sastancima i za sve pisane dokumente. Organizacija se mora registrirati u Finskoj, da bi mogla tražiti sredstva za svoj rad od finske države, a isto traže i drugi davatelji dotacija.

★ KANADA: ZAR U JEDNOJ ZEMLJI DVIJE ORGANIZACIJE ČLANICE SFG?

Predsjednica Kanadskog saveza gluhih opširnim pismom nabraja sve nedostatke Statuta i usvojenih amandmana.

Među ostalim u Statutu stoji kako "Svaka zemlja može imati najmanje jednu organizaciju članicu SFG". Ova je odredba pogrešna i besmislena, i očito je u Statut ušla zbog slabe pismenosti sastavljača. Trebalo bi stajati: "Svaka zemlja može imati samo jednu organizaciju članicu SFG." Nevolja je, što su se neki već uhvatili pogrešne formulacije pa tako su u Belgiji navodno od SFG prihvaćene dvije organizacije, jedna iz Valonije, druga iz Flandrije, a taj primjer mogle bi slijediti druge države koje su jezički ili administrativno podijeljene (Švicarska, Kanada i dr.). Drugi važan prigovor Kanade je što se članarina obračunava u EUR, a to je nepovoljno za neeuropske zemlje koje bi manje plaćale kad bi se računalo u dolarima.

Kanada predlaže da se suspendiraju amandmani i osnuje povjerenstvo koje će razmotriti sporne točke pa da se promjene koje ono predloži pismenim glasovanjem organizacija članica usvoje.

Na ove prigovore Predsjednik Markku Jokinen obećava skoro izjašnjenje nove Pravne komisije SFG.

★ MAĐARI ŽELE OPĆU SKUPŠTINU SVAKE DRUGE GODINE

Dr. Adam Kosa, predsjednik vrlo agilnog Mađarskog saveza gluhih, uključio se u diskusije i podržao prijedlog da se posebna Pravna komisija (Legal Commission) osnuje u travnju 2008. da bi dala svoje prijedloge u vezi sa Statutom SFG. Prijedlog ove komisije neka se zatim pošalje svim organizacijama članicama.

Mađari se slažu s prijedlogom Italije o izvanrednoj skupštini SFG radi usvajanja ispravljenih amandmana.

Osim toga, Mađarska predlaže da se opća skupština SFG održava svake druge godine, a ne kao do sada svake četvrte godine, uz Kongres. Po mišljenju Mađara češći bi sastanci omogućili efikasnije vođenje SFG i usklađivanje s problemima koji uskrsnu. Ovaj prijedlog, međutim, zahtijevao bi dvostruko veća sredstva od nacionalnih organizacija pa je teško očekivati da bi bio prihvaćen. Osim toga 4-godišnje održavanje Skupštine i Kongresa sigurno pridonosi svečanijoj i boljoj atmosferi na tim međunarodnim okupljanjima gluhih. (ž)

U predahu skupina delegata komentira prihvaćene zaključke Skupštine SFG

»Frontrunners« - novi aktivisti SFG!

Riječ "frontrunner" mogli bismo prevesti kao "predvodnik", "jurišnik", "prvi u utrkama". Ovaj naziv dala je sebi skupina ambicioznih mladih gluhih vizionara iz pet zemalja, koji su se sastali krajem 2005.godine pa počeli s akcijom "Međunarodnog programa osposobljavanja gluhih čelnika".

Bili su vrlo uspješni te je uskoro stvoren novi, širi krug aktivista, nazvan "Frontrunner 2", a slijedio je i najnoviji tim, "Frontrunner 3", koji i danas djeluje.

Ambicija je Frontrunnersa osposobiti sve mlade da djeluju na stvaranju boljih uvjeta za život gluhih u svojoj zemlji i čitavom svijetu.

Pokret Frontrunnersa namijenjen je onim mladim gluhihima koji uistinu žele preuzeti odgovornost i djelovati. Cilj je dati im tijekom programa i poslije **sposobnost** da stvari mijenjaju. To znači da nauče kako osigurati financiranje i popravljati položaj gluhih kao pojedinaca, kao pripadnika određene zemlje te kao populacije gluhih cijeloga svijeta.

»Frontrunners« preveli na znakovni jezik Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom

Dvojica "frontrunnersa" iz Danske došla su u svibnju ove godine u Finsku pa uz pomoć čelnika Svjetske federacije gluhih prevela na znakovni jezik Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom. Ovaj će prijevod biti uključen u web stranice SFG. Već je sada moguće na stranicama "Frontrunnersa 3" <http://www.dpdc.frontrunners.dk/index.htm> dobiti razne sadržaje prevedene na mnogo nacionalnih znakovnih jezika. Vrlo je zanimljivo uspoređivati kakve su sličnosti, odnosno razlike, u znakovnom izražavanju gluhih raznih zemalja. Tako je članak "Pravo gluhog djeteta da raste bilingvalno" dr. Francois Grosjeana dostupan na 30 znakovnih jezika na web stranicama SFG.

Frontrunnersi su započeli s projektom pomaganja gluhihima u zemljama u razvoju. Otvorili su, međuostalim, webstranice za Sekciju mladeži SFG (WFDYS) kako bi se prikupila sredstva za sudjelovanje mladeži iz zemalja u razvoju na sljedećem Ljetnom kampiranju mladih, koje SFG organizira.

* * *

★ **Austrija: Tko ne voli čitati, može gledati!**

Austrijski savez gluhih odnedavno nudi svojim članovima koji ne vole (ili ne znaju!) čitati vijesti da sve novosti o gluhihima iz zemlje i svijeta prate na znakovnom jeziku, putem web stranice **www.gebardenwelt.at**. Čitatelji "Ukratkog" koji misle da razumiju austrijski znakovni jezik, a imaju brzi (ADSL) internet, mogu pokušati iskoristiti ovu mogućnost informiranja!

★ **Mađarska: Diskusijska grupa o problematici gluhih**

Od 5. svibnja o.g. pokrenuta je u Mađarskoj stručna diskusija (Caucus) o problemima gluhih i nagluhih, unutar diskusija o položaju osoba s invaliditetom. Jedan od glavnih ciljeva je razmatranje i praćenje primjene Konvencije o pravima osoba s invaliditetom. Posebno je naglašena potreba strateškog utjecaja na medije, kako bi javnost bila potpunije informirana o ciljevima i svrsi Konvencije.

★ **Irska: Zašto gluhi ne mogu biti u sudskim porotama?**

Irski savez gluhih ogorčeno prosvjeduje što sudovi u toj zemlji isključuju gluhe osobe iz sudskih porota. To predstavlja očitu i besramnu povredu prava gluhih koja im jamči Konvencija o pravima osoba s invaliditetom. Već je nekoliko gluhih osoba bilo izbačeno iz porota, a žalbe do Vrhovnog suda i kontakti s Ministarstvom pravde dosad nisu doveli do uklanjanja ove nepravde. Vlada jednostavno ignorira preporuku irske Komisije o položaju osoba s invaliditetom da se promijene propisi o porotama, kako bi i gluhi mogli sudjelovati kao porotnici.

★ Rochester - Simpozij o obrazovnoj tehnologiji za gluhe

Od 23. do 26. lipnja 2008. održan je pri Nacionalnom institutu za gluhe u Rochesteru simpozij koji je sjelatnicima u obrazovanju gluhih iz cijelog svijeta dao informacije o sadašnjem i budućem stanju obrazovne tehnologije. Pretpostavljamo da iz Hrvatske nije bilo nikoga, jer mi baš nismo navikli ažurno pratiti što se u svijetu radi na unapređivanju obrazovanja gluhih.

★ Brojni skupovi za gluhe i o gluhim u svijetu.

Na web stranicama SFG daju se podaci o preko 20 međunarodnih skupova u vezi s gluhim i nagluhim osobama (simpozija, festivala, kongresa, savjetovanja i dr.) što će se tijekom 2008. održati, ili su već održani u raznim zemljama. Nemoguće nam je u Ukratko prenijeti sve ove podatke, iako bi štošta moglo zanimati naše gluhe i njihove organizacije, kao i stručne radnike za gluhe. Jedino možemo preporučiti svima da izravno preko web stranica Svjetske federacije gluhih pa pogledaju kakvi su to skupovi i bi li im mogli prisustvovati. Pogotovo da pogledaju koje se kulturne manifestacije, izložbe i sl. održavaju u obližnjim europskim zemljama.

★ "MNOGO JEZIKA - SAMO JEDNA VJERA"

Preko 1000 osoba iz najmanje 30 zemalja sudjelovalo je 25. lipnja 2008. na općoj audijenciji kod pape Benedikta XVI. na Trgu svetog Petra u Vatikanu. Pozdravljajući gluhe na talijanskom jeziku Papa im je zahvalio na posjetu i za svakoga od njih prizvao "božansku pomoć na plodnosnom putu vjernosti Evanđelju".

Ovo je bilo prvo međunarodno hodočašće gluhih osoba u Rimu, na poziv Međunarodne katoličke zaklade za službu gluhim osobama (ICF - International Catholic Foundation).

U susretu je sudjelovao nadbiskup Liverpoola, monsignor Patrick Kelly.

Tema hodočašća bila je "Mnogo jezika - samo jedna vjera", te se razmatrala problematika osoba sa slušnim hendikepima u djelovanju na evangelizaciji i pastoralnom radu s gluhim osobama, kako bi im bila pružena pomoć u njihovim specifičnim potrebama.

Sve manifestacije i aktivnosti bile su prevedene na mnogobrojne znakovne jezike. (ZENIT, org).

Iako je Hrvatska blizu Rimu, nemamo saznanja je li neka od naših vjernih zajednica gluhih iskoristila ovu priliku da i naši gluhi sudjeluju u ovom hodočašću. - Ž.

★ NEPAL - GLUHI ČLAN NACIONALNOG PARLAMENTA

Raghav Bir Joshi, bivši predsjednik Nacionalne federacije gluhih i nagluhih Nepala, izabran je za člana Parlamenta Nepala za razdoblje od dvije godine.

Ovo je prvi slučaj u povijesti, ne samo Nepala, već i čitave Azije, da je gluha osoba postala članom parlamenta. Svjetska federacija gluhih uputila je čestitke i najbolje želje parlamentarcu, očekujući od njega puno zalaganje za ostvarivanje ljudskih prava gluhih Nepala.

U McDonaldu se boje gluhih gostiju!

IZUMLJENA POSEBNA TEHNOLOGIJA ZA ONE KOJI NE MOGU GOVOROM DATI NARUDŽBE

Američki gluhi pobunili su se kad su im usred noći na šalterima "drive-in" restorana McDonaldsa odbijali otvoriti prozorčić da bi svoju narudžbu dali napisanu na papiru. Ništa čudno, pljačkašima bi bilo jednostavno kroz otvoren prozorčić bez neprobojnog stakla pružiti pištolj i prisiliti namještenika da im preda utržak.

Da se ovoj nevolji doskoči, izumljen je poseban uređaj "Order Assist" koji omogućuje gluhim da bez otvaranja prozora i bez govora dadu svoju narudžbu. Oni dobivaju na uvid tablicu jelovnika na kojoj pokažu koja jela žele. Isporuka hrane ide kroz vanjsku cijev pa nitko nije ugrožen, a gluhi mogu biti i dalje nijemi i - siti! (Ž.)

VIJESTI SA SJEVERNE GRANICE

Dobili smo slovenski list za gluhe "Iz sveta tišine", lipanj 2008., i neki su naslovi, zbog aktualnosti, posebno privukli našu pozornost. Prenosimo sažetak najzanimljivijih tekstova...

★ BESPLATNA VINJETA OSOBAMA S INVALIDITETOM?

Naša radost kad smo ovaj naslov pročitali nije dugo trajala! Jest, vinjete su besplatne, ali ne u Sloveniji - nego u Austriji. Ne za Slovence, a još manje za Hrvate koji se upute na slovenske autoputove! Sve invalidne osobe koje žive trajno ili privremeno u Austriji, a imaju najmanje 50% invalidnosti (tjelesnog oštećenja?) dobivaju posebnu invalidsku iskaznicu koja im uz određene uvjete daje ne samo vinjete za austrijske ceste već i brojne druge povlastice. S tom iskaznicom gluhi i ostale invalidne osobe mogu besplatno sudjelovati u raznim kulturnim priredbama i drugim aktivnostima za razonodu i slobodno vrijeme, na primjer mogu na javna kupališta, skijališta i sl. a popuste dobivaju i u autoklubovima te kod plaćanja karata u javnom putničkom prijevozu, na željeznici, autobusima i dr. Iskaznica daje olakšice kod obračuna poreza na prihod. Iskaznica ipak ne daje pravo parkiranja na mjestima za invalide! Za takvo parkiranje nužno je tražiti posebnu naljepnicu.

★ USTAVNO PRAVO NA TUMAČA SLOVENCIMA TEŠKO OSTVARUJU...!

U praksi vrlo često im se osporava pravo na tumača npr. kod liječnika, na sudu, u školi... Razlog tome je najčešće neobaviještenost javnih ustanove koje su dužne osigurati tumača, ali i nedovoljna upornost gluhih korisnika ovog prava. Udruga tumača za gluhe nastoji predavanjima i preko TV i web stranica informirati gluhe i poticati ih da traže ostvarivanje svojih prava. I tumači su, dakako, zainteresirani da ih češće gluhi zovu, jer time ostvaruju bonove (vaučere) za naplatu svojih usluga...

★ TV JOŠ UVIJEK NE POŠTUJE PRAVO GLUHIH NA INFORMACIJU

Programski odbor za invalide na svom je sastanku 6. svibnja među ostalim uputio poziv RTV Slovenije da ubrza uklanjanje diskriminacije gluhih i nagluhih, koji su i dalje ozbiljno prikraćeni, jer mnoge emisije nemaju ni titlova ni znakovnih tumača. Odlučeno je da se opet uputi posebno pismo ravnatelju slovenske TV s upozorenjem i molbom da poradi na ovom problemu.

★ SLOVENSKI JEDRILIČARI NA JEDRENJU U HRVATSKOJ

Iz Društva gluhih nautičara Slovenskog primorja na hrvatskom Jadranu. Skupa s talijanskim gluhim kolegama jedriličarima Slovenci su 15. travnja ove godine krenuli jedrilicama iz Izole u pravcu Novog Vinodolskog. Odatle su krenuli prema Biogradu na moru, gdje su ih sačekali hrvatski gluhi jedriličari. Zbog jake bure morali su stati u biogradskoj marini, a odatle su, kad se vrijeme popravilo, krenuli prema Nerezinama, gdje su družili s hrvatskim jedriličarima (o kojima posebno pišemo u ovom broju Ukratkog). Dio slovenskih jedriličara nakon toga je krenula na Kornate. Lijepo je čitati o ovom druženju. Pitamo se samo ima li gluhih jedriličara na jugu, npr. u Splitu (gniježdu jedriličarstva među gluhim, gdje su još prije 50 i više godina jedrili pojedini gluhi, Podrug, Duplančić i dr.). (ž.)

NE VIDIM, NE ČUJEM, NE GLASUJEM!

Talijanski Savez gluhih, pod vodstvom svoje agilne predsjednice Ide Collu, odlučno se bori da bi državna televizija RAI u najvećoj mogućoj mjeri svoje programe učinila dostupnim gluhimima.

Krilaticom iz naslova (koja u originalu glasi: "Non vedo, non sento, non voto!") gluhi "ucjenjuju" političare. "Nećemo glasovati za vas, ako nam svoja priopćenja, govore i programe ne dajete praćene titlovima!"

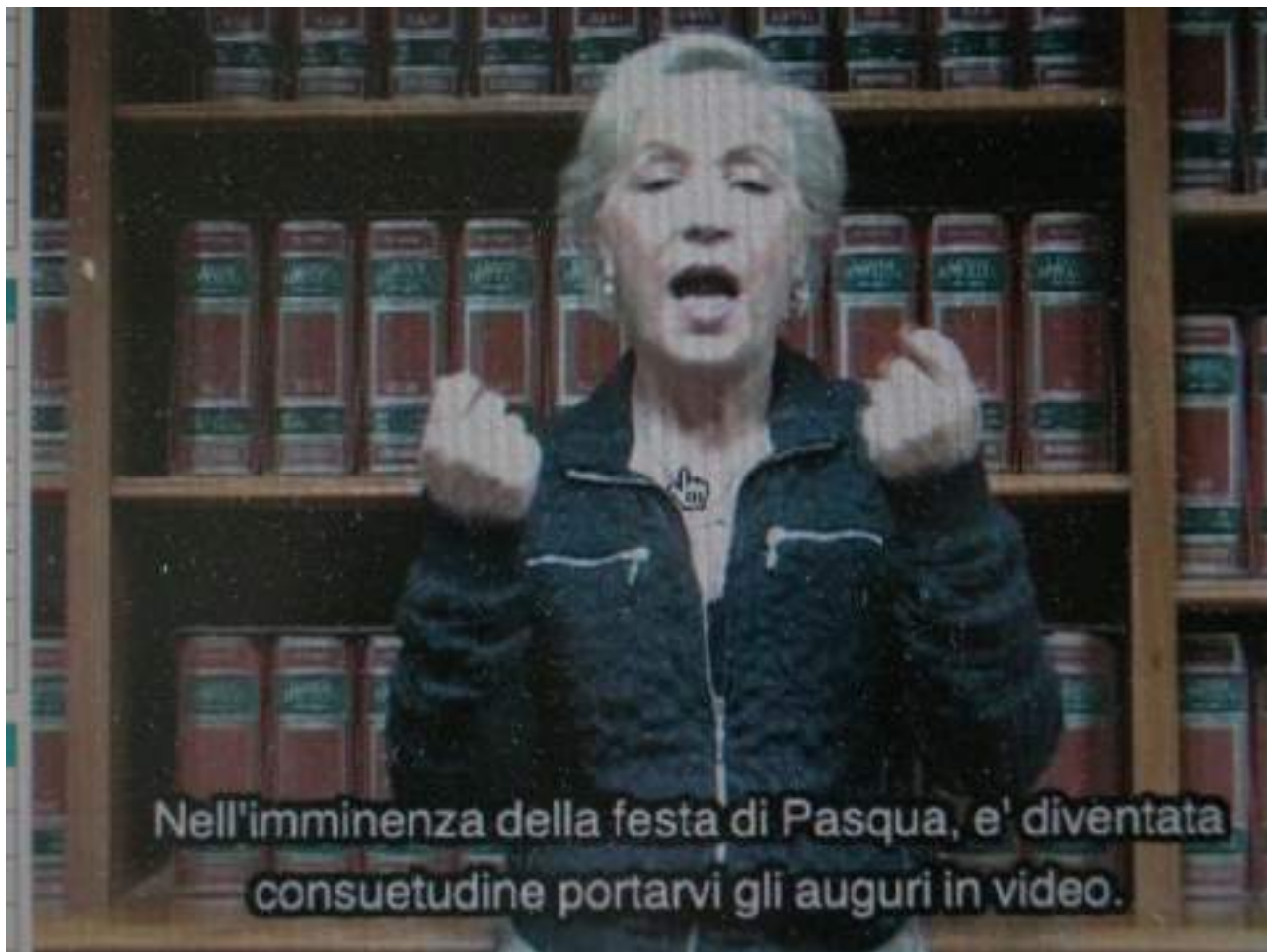
Predsjednica vrlo vješto i rječito putem svih medija prezentira zahtjeve gluhih, služeći se ne samo riječima već i konkretnim pritiscima, pozivajući članstvo na prosvjedna okupljanja pred središnjim i lokalnim vlastima. Njezini govori na znakovnom jeziku, praćeni titlom, koje često emitira preko interneta animiraju i gluhu i čujuću publiku.

Spomenimo samo nekoliko primjera kad su na zahtjev Saveza važna državna priopćenja za gluhe popraćena titlovima:

Govor predsjednika talijanske države, Giorgia Napolitana, na svečanoj sjednici talijanskog Parlamenta u povodu sedamdesete obljetnice donošenja Ustava talijanske republike, bio je u cijelosti emitiran uz titl, pa su i gluhi mogli lijepo pratiti riječi glavara svoje države.

Titlom su prenošene gluhimima i nedavne burne rasprave u vezi s krizom Vlade.

RAI je počela redovito emitirati nedjeljnu svetu misu s titlom! Mnogim gluhim i nagluhim vjernicima to je velika radost, jer ni Talijani (kao ni mnogi kod nas) nisu zadovoljni znakovnim prijevodom mise. Gledanjem tumača odvraća se pogled od zbivanja na oltaru, a praćenjem riječi titla dobiva se mnogo više informacija i upoznaju se misni molitveni obrasci. - Ž.

**Konkretna posljedica potpisivanja Konvencije
o pravima osoba s invaliditetom UN-a**

ANA SLONJŠAK

- pravobraniteljica za osobe s invaliditetom

Vlada je u travnju ove godine izabrala Anu Slonjšak za pravobraniteljicu osoba s invaliditetom što su pozdravili svi zastupnički klubovi u Saboru. Također gđa Ana dobila je bezrezervnu podršku velike većine Udruga koje se bave problemima osoba s invaliditetom.

Prenosimo dio razgovora sa njom iz dnevnih novina „Vjesnik“:

Koji će biti vaši prvi potezi kao pravobraniteljice?

Prvo ću oformiti ured s devet sposobnih i kompetentnih osoba koje će znati prepoznati prioritete probleme osoba s invaliditetom.

Koji su gorući problemi invalidnih osoba?

*Ana Slonjšak, pravobraniteljica
za osobe s invaliditetom*

Golemi su problemi u kršenju ljudskih prava te u diskriminaciji. Postoje različite barijere koje trebamo ukloniti, a prva je ona koja postoji u samim ljudima. Moramo raditi na edukaciji zdravstvenih djelatnika kako bi shvatili da je **svaka osoba s invaliditetom posebna u svojim potrebama i da se ih ne može sve svrstati pod jedno. Ne može se sve pojednostaviti generaliziranjem.**

Najnovija konvencija o pravima osoba s invaliditetom UN-a koju je Hrvatska potpisala i ratificirala među prvima u svijetu. Konvencija je početkom svibnja ove godine stupila na snagu. Sasvim sigurno da je veliki korak naprijed osnivanje Ureda pravobraniteljice.

Je li vaša invalidnost jamstvo više za dobar rad?

Rođena sam sasvim zdrava, ali sam u 19. godini doživjela prometnu nesreću i otad sam tetraplegičar. Mislim da u punini razumijem sve probleme osoba s invaliditetom.

Gdje će ured biti smješten?

U Preobraženskoj 4, na Trgu P. Preradovića u Zagrebu. No dok se ured na toj adresi ne prilagodi osobama s invaliditetom radit ću u prostorijama Hrvatskog sabora.

Prenijela N. Hadžović

**ZA PODIZANJE POVLASTICE ZA VLAK I BROD:
GRADSKO POGLAVARSTVO, SOBA BROJ 252, 2. KAT
RADNO VRIJEME: Ponedjeljak - Petak
8 – 15,30 SATI
PAUZA 12 – 13 SATI**

GLUHO DIJETE U REDOVNOM OBRAZOVNOM SUSTAVU - PROBLEM ILI IZAZOV"

Istoimeno poludnevno savjetovanje uz promociju istoimenog priručnika, namijenjeno nastavnicima i stručnim suradnicima osnovnih i srednjih škola zagrebačke županije, održano je 15.05. u prostorijama HSGN-a u Palmotićevoj 4.

Zašto savjetovanje

U nastojanju da proniknemo u ishodište problema mnogih gluhih i nagluhih osoba, nailazimo da je obrazovanje „ahilova peta“ cijelog procesa rehabilitacije. Trend integriranog školovanja osoba sa invaliditetom sve je prisutniji. No, rezultati pokazuju da nastavnici i stručni suradnici u školama često ne znaju kako i što raditi s gluhim učenikom i da im je stručna pomoć prijeko potrebna.

Ideju smo razradili još 2006 godine no nismo je uspjeli provesti. Ovaj put smo je realizirali u okviru Savjetovališta za gluhu djecu i roditelje što Savez provodi već dugi niz godina.

Pozivu za savjetovanje odazvalo se preko 60 predstavnica od 244 pozvanih. Da nije bilo istovremenog velikog seminara za nastavnike u Zadru u organizaciji Ministarstva a što nismo znali, odaziv bio dvostruko veći, no tada mi ne bismo imali kamo s tolikim ljudima.

Promocija knjige

Početna ideja je bila održavanje cjelodnevnog savjetovanja uz neki pisani materijal. Taj pisani materijal pretvorio se u knjigu koja vrlo sveobuhvatno zahvaća u uzroke i probleme gluhoće kako sa medicinsko-audiološke tako i emotivno-spoznajne dakle psihološke strane. Osim toga, što je vrlo važno, pruža niz metodoloških i praktičnih savjeta nastavnicima kako da u određenim situacijama prepoznaju i riješite neki problem

Prva serija knjige tiskana je samo u 60 primjerka, za potrebe promocije i podjele sudionicima. Sada, nakon tehničkih ispravaka, kreće se u dotisak još 200 primjerka koji će biti podijeljeni i ostalim školama čiji predstavnici nisu mogli sudjelovati te drugim zainteresiranima.

Klima i plazma

Tehnički gledano, dvorana u Palmotićevoj kapacitirana je za najviše 60 ljudi i svakako hitno treba ugraditi klimu. To je uostalom obećao gradonačelnik Bandić kad je nedavno „projurio“ kroz Palmotićevu prilikom promotivne dodjele 60 WEB kamera firme Logitech HSGN-u, no o tome u drugom članku.

Dakle, popunjeni „do vrha“ održali smo savjetovanje i promociju knjige autorica Vesne Ivasović i Lidije Andrijević Gajić. „Gluho dijete u redovnom obrazovnom sustavu – problem ili izazov“. Vesna i Lidija (Lidija uz visokoj trudnoći) pripremile su zanimljive prezentacije, koje su efektno bile prikazane na „najvećoj plazmi u gradu“ i dobile veliki pljesak nakon završetka. Unatoč vrućini, zagušljivosti i skučenosti, nitko nije otišao prije kraja

Reakcije sudionica

Iz reakcija tijekom izlaganja a i kasnijih odgovora iz ankete, vidjeli smo da mnoge zanimaju daljnji seminari koji bi detaljnije obradili neka pitanja iz metodologije nastave sa gluhim učenicima u redovnim uvjetima, učenje znakovnog jezika te organiziranje dežurnog mobilnog tima koji bi po potrebi došao u ustanovu i riješio mogući problem nastavniku ili pak pomogao učeniku. Svi su jako pohvalili inicijativu i zaželjeli još takvih susreta

To je tek početak

Nakon svega osjećamo kao da smo tek sad pogledali. Otvorilo se, vrlo uspješno, važno poglavlje djelovanja Saveza a to je unapređivanje provedbe i sustava obrazovanja za gluhe. Prioritet je vrhunski, potrebe nedvojbene, potražnja velika. Trebamo ojačati vlastite snage i mogućnosti da se jače uhvatimo u koštac s tim problemom.

Takve inicijative vraćaju djelovanje Saveza na prava pitanja, ona koja temeljno određuju kvalitetu života gluhih, ako ne ove generacije koja već stoluje po organizacijama, a ono svakako njihovoj djeci i unucima. Ovaj interes i šansu ne bismo smjeli propustiti. To je ulaganje u budućnost.

Milan Ristić

Obnovljena dvorana u HSGN-u, Palmotićevo 4, Zagreb

SEMINAR ZA MLADE

Ovogodišnje seminarsko okupljanje ne velikog broja mladih (i onih koji se takvim osjećaju) gluhih aktivista dogodio se u crikveničkom hotelu s 3 zvjezdice Esplanade 03- 06.04.2008. Nema to veze sa luksuzom zagrebačkog istoimenog hotela, no smještaj je bio vrlo ugodan a uvjeti za rad jako dobri. Bilo nas je ukupno 18.

Gdje su mladi?

Zašto više mladih gluhih ne sudjeluje, meni je još uvijek nejasno.

Obilaskom temeljnih organizacija stvarno vidimo da mladih baš i nema mnogo u većini organizacija, no ne zato što gluhoća nestaje već zato jer mladi ne nalaze interes u sadašnjem programu rada organizacija koja se pretvaraju u gerijatrijska društva. To postaje ozbiljan problem jer se postavlja pitanje što će biti s našim udrugama za 20 godina. Možda bi vodeći ljudi u našim temeljnim organizacijama trebali zapitati se kome će jednom prepustiti vodstvo. Ako nogometaši misle na budućnost stvarajući svoju mladu reprezentaciju, organizacije gluhih trebale bi to pogotovo. Jer, nogomet nije život već samo „najvažnija sporedna stvar“. Naše temeljne udruge još uvijek imaju

najviše zasluga za ostvarivanje raznih boljitaka u životu gluhih i nagluhih.

Atmosfera

Prvo ona klimatska: bilo je dosta vjetrovito, prohladno sa sunčanim razdobljima. More oko +12 no to nije sprječavalo najodvažnije da upišu prvo ovogodišnje kupanje.

Ona druga, društvena atmosfera – bila je mnogo bolja od vremena. Na seminaru je bilo radno s dosta discipline no provala smijeha i kojekakvih upadica bilo je na pretek, što se očekivalo.

Tema: Pisanje projekta

Dok je lanjski seminar u Zagrebu bio po sistemu „od svega pomalo“ ovogodišnji je bio posvećen učenju projektnog izražavanja i planiranja. To je važno jer svako pisanje projektnog prijedloga ima svoje dosta visoke formalne zahtjeve ali traži i zdravu ideju koja se može provesti i donijeti neke vidljive promjene. Taj odabir dobre ideje je zapravo najvažniji.

Mladima koji žele u postojećoj udruzi gluhih napraviti neku akciju trebaju sredstva. Najlakše će

Mladi učesnici na seminaru

ih ostvariti ako napišu projekt. Mnoga ministarstva i donatori raspisuju natječajne baš za mlade, klubove mladih i t.d. i prava je šteta što naši mladi članovi tu gotovo ne sudjeluju – uglavnom zato jer ne znaju kako.

Kreativnost i rječnik

Rad se često odvijao u malim grupama. Tu su se rješavali brojni zadaci, osmišljavale strategije, bistrile ideje, pregovaralo o stavovima i biralo tko će javno prezentirati ideju. Moram reći da je kreativnost bila na zavidnoj visini što sam i očekivao. No (ne)poznavanje hrvatskog govornog jezika me zabrinulo. Mladi od 22 godine nisu čuli niti znaju značenje riječi kao „statut“ „motivacija“ „logika“ i druge. Nedavno sam razgovarao s nekim stručnjacima za školstvo baš na tu temu i čuo sam da je to negativna posljedica integriranog srednjoškolskog obrazovanja. Nastavnici ne brinu koliko gluhi učenik razumije već samo da pokaže da je usvojio neku zanatsku vještinu. Imamo

„majstore“ koji na žalost ne mogu konkurirati za zahtjevnije školovanje gdje se traži pismenost i rječnik. I to je drugi ozbiljan problem s kojim se susrećemo.

Nastavak slijedi

Opći dojam je vrlo pozitivan što je izraženo i u evaluacijskim listićima. Svi koji su sudjelovali žele doći ponovno. Za mjesto odabrali su Bjelolasicu a vrijeme, tijekom ljeta kad je tamo najugodnije. No, to su želje. Ostvarenje će ovisiti o tome kad i koliko nam bude odobreno sredstava, koliko će mladih odgovoriti na poziv i da nam se ništa ne planirano dogodi. 2009 bit će zadnje okupljanje posredstvom ovog programa kojeg financira Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi a nakon toga, nadamo se naći ćemo daljnje mogućnosti za nastavak. Ovaj seminar bio je nekima bolji od lanjskoga, pa i zbog ambijenta i veće brojnosti sudionika. U buduće prave uspjehe tek očekujemo. *Milan Ristić*

NEKI BISERI SA SEMINARA

Kleme i logika

Napisao sam naslov „logika projekta“ i okrenuo se prema sudionicima. Vidim, nešto nije kako treba i pitam što je nejasno. Ispostavilo se da nije baš svima poznata riječ „logika“ i njeno značenje. Pozovem najiskusnijeg sudionika Jakšu iz Splita, inače nastavnika u školi za gluhe u Splitu da on na svoj način protumači što je to logika. Jakša se malo zamisli, počese po glavi i započe: „Logika je“ reče Jakša obraćajući se svim sudionicima „kad ja imam auto, imam ključ od auta i dajem kontakt i što se onda desi? Motor upali i auto može ići. To je logično, jel tako. E sad, na pr, Milan ima auto i želi upaliti motor od auta. Logično je da ima...? „Očekuje Jakša odgovor od sudionika al tajac. Svi mudro šute kad netko ispali: „Kleme! Kleme mu trebaju da pokrene auto. Ne treba mu ključ“.

A što kad se vratimo

Jedno od pitanja na kraju bilo je „što ću poduzeti u svojoj organizaciji kad se vratim“. Opet smo radili u malim grupama i dobili zanimljive odgovore. Prvo oni ozbiljniji kao

- *Predložiti ću umjetničke radionice, ples - i da me opet pošalju na seminar*
 - *Što više se družiti, barem jednom u 3 mjeseca uz kotlovinu i muziku*
 - *Predložiti udruzi da se napravi ormar sa slikama uspomena, da svaki član može naći što ga zanima A bilo je i ovakvih:*
 - *Napravit ćemo bebu*
 - *Osnovat ćemo udругu gluhih Crikvenica*
 - *Nećemo ništa raditi, samo ćemo slaviti*
 - *Organizirat ćemo Quiz milijunaš*
- ... pa eto nam prijedloga za razmišljanje.*

Projekti, tuneli i pijetao

Kao obično, na kraju seminara tražim od sudionika da postave pitanja na koja im možda nije odgovoreno ili je nešto ostalo nejasno. Očekujući nešto s pisanjem i pripremom projekta u vezi, što je bila tema, ostao sam zatečen. Pokušao sam im odgovoriti ali bez uspjeha. Nešto sam znao a nešto ne. Uostalom, evo i vi možete pokušati odgovoriti:

- *Zašto Mesić nije došao?*
- *Zašto se Goran i Josip kupaju usred proljeća*
- *Čovjek pješači prema tunelu i ušao je unutra. Onda dolazi vlak a s druge strane veliki zmaj. Čovjek ne može izaći van. Onda???!?*
- *Ti nisi moja mama a ja jesam tvoj sin. Ti si...?*
- *Što se dogodilo 1945.g.?*
- *Pijetao snese jaje, zeleno ili normalno?*

Odgovore šalјite u HSGN, Palmotićeva 4. Najduhovitije nagrađujemo sudjelovanjem na seminaru za mlade. Godine nisu važne..

REDOVNI GODIŠNJI SEMINAR ZA TAJNIKE I AKTIVISTE

Samo tjedan nakon seminara mladih u Crikvenici od 10. – 13.04. 2008 g. održan je seminar za malo, ako ne ozbiljniju a ono svakako stariju publiku – tajnike i aktiviste temeljnih organizacija HSGN-a. Njih oko 50.

Ovogodišnja glavna tema bila je pisanje proračuna projekta, dakle onog financijskog dijela za kojeg većina kaže da je najvažniji i da sve ono prije pišemo kako bismo opravdali pare koje tražimo.

Naravno, imali smo i popratne teme kao informiranje o dosadašnjem tijeku provedbe projekta

„Osnaživanjem do afirmacije“ čiji su seminari sastavni dijelovi, predavanje i radionicu o radu Izvršnog odbora te vrlo korisnu i značajnu u temu koja je i ove godine bila vrlo zanimljiva: primjeri dobre prakse.

Smještaj je bio u tek otvorenom hotelu Zagreb umjesto u hotelu Varaždin u Selcu koji je bio u adaptaciji. Uprava nam je ponudila zamjenske objekte a pod istim cijenama. Mladi su bolje prošli jer ih je bilo svega 18 pa su uživali u hotelu sa 3 a tajnici i predsjednici u hotelu sa „samo“ 2 zvjezdice. No, seminari nisu mjesta za upražnjavane raskoši. Financirani su vrlo na „knap“ i sretni smo što iz godine u godinu nekako uspijevamo zatvoriti financijsku konstrukciju.

Seminar je bio je u istoj dvorani gdje smo radili s mladima – u hotelu Esplanade. Udaljenost između 2 hotela bila je oko 300 metara šetnje kroz park što je, općenito gledano, bilo jako dobro. Nevolja je bila u vrlo nestabilnom vremenu i čestim prolomima oblaka. Neki su imali „sreću“ i u trenu

pokisnuli do kože. – i tako par puta Ipak, sve to nije nam pokvarilo raspoloženje.

Većina sudionika bili su prekaljeni seminarci. Znaju kako to ide i kad se može malo „izgubiti“ pa malo zakasnuti i t.d. Kao u svakoj školi imamo razne „đake.“ No, ove godine imali smo dosta „novih“. Tu prije svega mislim na predstavnike novo osnovane udruge u Iloku, osvježena i nova lica iz organizacija u Čakovcu, Nove Gradiške, Osijeka, Dubrovnika, Vinkovaca...

Rad i disciplina bili su na visokoj razini a radovi prilično dobri. Nisu možda svi uhvatili i razumjeli sve, no ne može više učiniti su tako velikoj grupi s dosta složenom temom.

Ipak, gledano sa stanovišta uspješnosti i prolaznosti projekata naših organizacija, stvari stoje znatno bolje nego ranijih godina. Nema ni jedne udruge koja nije dobila dosad od nekog ministarstva ili vlastite županije ili grada za neki projekt. Dakle, stvari se miču, možda ne dovoljno brzo kako bismo željeli. Sve ovisi koliko smo uložili u svoja znanja i vještine i koliko smo spremni učiti.

Prema reakcijama nakon seminara, bio je to jedan od boljih. Tema je pogodila „u sridu“, raspoloženje i atmosfera odlični a pozitivna razmišljanja i gledanja u naprijed daleko brojnija od onih negativnih.

Treći dan, u nedjelju prije podne, održana je tematska Skupština HSGN-a sa izmjenama i dopunama Statuta.

Povratak je uslijedio nakon ručka oko 14 sati. Volan kombija kojim smo došli iz Zagreba preuzela je Tajana. Ostatak ekipe relaksirano je drijemao do Zagreba.

Milan Ristić

Učesnici seminara

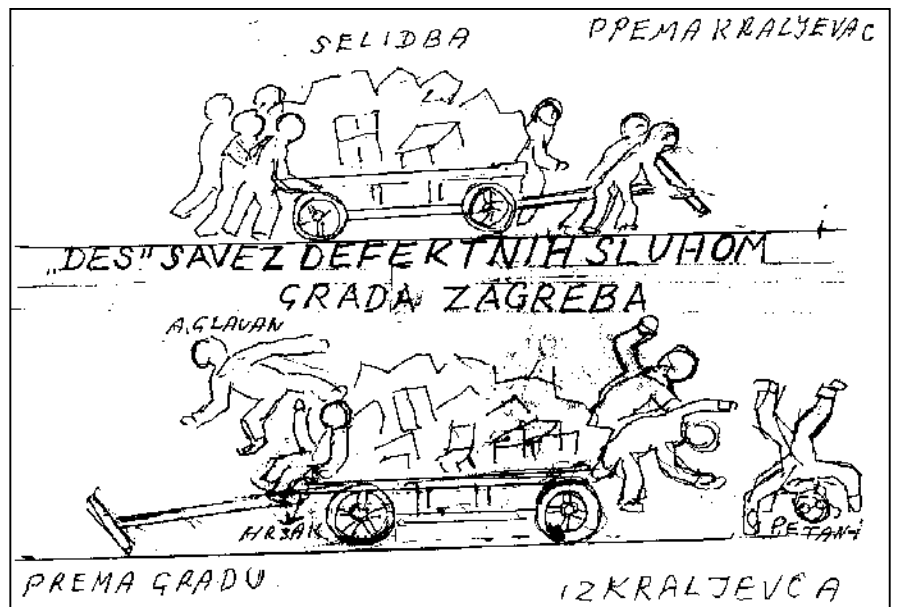
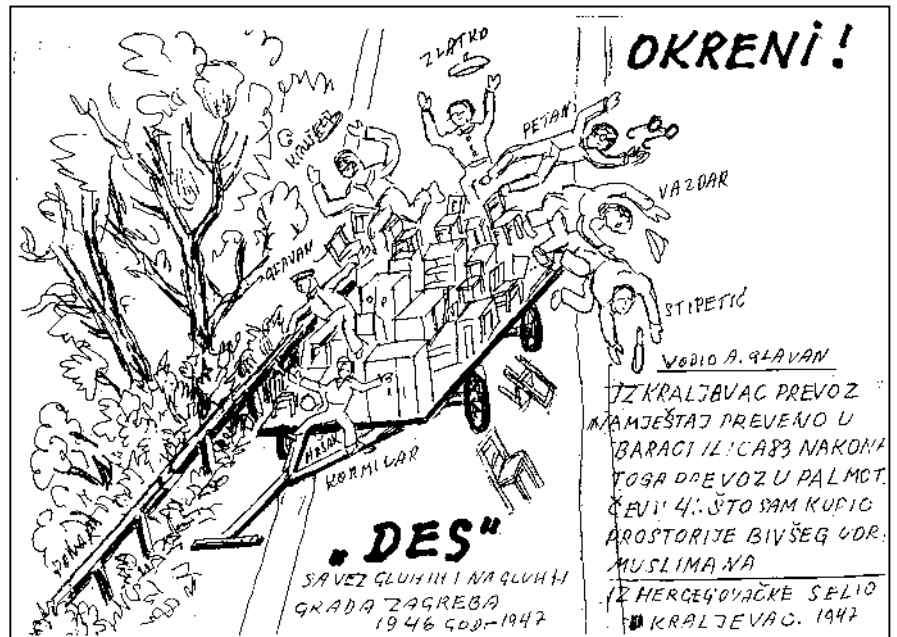
KAKO SU GLUHI SELILI NAMJEŠTAJ U STARA VREMENA...

Davno prije (1947. godine), kada automobila i kamiona nije bilo u našoj zemlji ili ih je bilo jako malo, naši članovi koristili su ručna kola odnosno su ih vukli ili gurali vlastitim snagama. Naš stari a vjerojatno najstariji član Anđelko Glavan (1916) nedavno nam je poslao crtež kako su naši članovi prebacivali namještaj. Društvo gluhih, koje je imalo društvenu prostoriju u Hercegovačkoj ulici blizu Pantovčaka, dobilo je prostoriju u Kraljevcu koji se nalazi poviše grada Zagreba kod Zelengaja - Britanskog trga. Iz bivše prostorije u Hercegovačkoj ulici članovi su utovarivali namještaj na ručna kola i odvukli ga uzbrdo prema Kraljevcu i sve je bilo uredno. Bila je to teška vožnja, svi su morali svojim snagama vukli ili gurali i pritom su se jako oznojili. Bili su veoma iscrpljeni i umorni. Nakon nekog vremena dobili su obavijest da dobivaju novu prostoriju.

Društvo gluhih dobilo je novu prostoriju u Palmotićevoj 4, članovi su ponovno utovarivali namještaj na kola i kada je sve bilo natovareno, krenuli su nizbrdo prema gradu.

Trebalo je premjestiti namještaj iz Kraljevca u Zavod, u baraku u dvorišnom dijelu. Kasnije su prebacili namještaj u Palmotčevu 4. Naš član Anđelko Glavan sudjelovao je u kupnji tih prostorija u ime našeg saveza. Te prostorije prodala nam je bivša muslimanska zajednica u Hrvatskoj. Naivno su mislili da će biti puno lakše ali nisu očekivali da će baš ta "lagana" nizbrdica zadati njima toliko muke čak više nego kada su kola tjerali uzbrdo, a kako su kola bila teška i pretovarena i kako je nisu mogli kočiti svojim snagama pa su se ručna kola zbog svoje težine sve više ubrzavala i došlo je do izlijetanja kola u jarak a došlo je do ispadanja namještaja a i također članova, sve bez težih posljedica. Svi članovi su pomagali u vraćanju kola na stazu i ponovno natovarili namještaj i veoma oprezno su vozili kola do Zavoda za odgoj gluhonijeme djece, sada "Slava Raškaj". Više su se umorili nego prije. To se lijepo vidi na crtežu. Srećom sve je prošlo bez ozljede osim nešto malo oguljenih koža. Namještaj je pak doživio neka oštećenja no naši gluhi bili su veoma sposobni pa su sve to popravili. Bila su to lijepa vremena, kada su se članovi masovno družili u nama dragocjenim prostorijama.

Antun Bakan

Na ovom crtežu vide se neka poznata imena a među tim imenima su i naši popularni članovi: Vilim Vazdar (bivši stolar), Anđelko Glavan, poznati slikar, (bivši izrađivač - postavljivač kulisa - paravana u kazalištu), Branko Petani (bivši pravnik), Zlatko Omerbegović (akademski slikar - bivši profesor crtanja u bivšem Zavodu "Slava Raškaj"), Dragutin Hršak, (bivši stolar) i drugi...

„S VJETROM KROZ TIŠINU“

„S vjetrom kroz tišinu“ jedriličarsko je druženje za gluhe i nagluhe osobe. Druženje se održava svake godine, počevši od 2004., predzadnjeg vikenda u travnju, uvijek u istom mjestu Nerezine, na otoku Lošinju.

Taj projekt jedinstven je na našim prostorima i svake godine ima sve više sudionika iz ostalih zemalja Europe.

Idejni začetnici projekta su Damir Herega, tajnik Udruge gluhih i nagluhih Primorsko – Goranske županije i Slobodan Banašin iz Udruge skipera Jadrana.

Prepuštamo riječ Damiru Heregi, kako je sve to nastalo.

ŠTO JE TO „S VJETROM KROZ TIŠINU“?

„S vjetrom kroz tišinu“ jedinstveni je projekt u Hrvatskoj, a po našim saznanjima i u Europi, koji kao glavnu aktivnost i cilj ima jedrenje gluhih i nagluhih osoba.

Svima nam je poznato da je rekreacija i bavljenje sportom jedan od važnih psiho-fizičkih

elemenata u razvoju svakog čovjeka. Osobe s invaliditetom su nažalost uskraćene za bavljenje pojedinim sportovima, ali u onim sportovima kojima se mogu baviti pokazuju značajne rezultate i uspjehe. Gluhi i nagluhi na sreću nemaju tjelesni hendikep, a samim time znači da su sposobni baviti se većinom sportova i biti sportski aktivni.

Radni dogovor sudionika

Promišljanjem o mogućnostima jedrenja za sve osobe bez obzira na hendikep (tjelesni, mentalni ili socijalni) razvila se ideja o pokušaju da se omogući jedrenje gluhim i nagluhim osobama, jer je kod takvih osoba više izražen socijalni nego tjelesni hendikep. Kako bi socijalni (društveni) jaz između gluhih osoba i ostalih ljudi, „čujućih“, bio što manji pokušali smo kroz ovaj projekt senzibilizirati javnost o prisutnosti gluhih osoba u društvu. Kroz projekt omogućavamo kontakte gluhih i čujućih te na taj način socijaliziramo gluhe osobe. Znali smo da ćemo zasigurno naići na određene poteškoće i probleme u realizaciji projekta, ali nismo htjeli odustati a da ne pokušamo.

Start uoči regate

TKO SU ORGANIZATORI PROJEKTA I TKO SU SUDIONICI?

Zajedno sa svojim prijateljem Slobodanom, skiperom iz "Udruge Jadrana" organizirao sam i osnovao jedriličarsko druženje uz pomoć ostalih sudionika - skipera, čujućih osoba, sponzora, donatora, Turističke zajednice Lošinja, grada Mali Lošinj, mjesta Nerezine, koji daju smještaj i logistiku. Ukupan broj svih gore navedenih sudionika svake godine sve je veći i dostigao je brojku od 150 osoba.

KRONOLOGIJA I DOSADAŠNJI REZULTATI

Ideja o projektu započela je 2002. g. u veljači. Uvidjeli smo da se najprije moraju educirati skiperi da nauče bitne znakove znakovnog jezika, kako bi mogli komunicirati s budućim gluhim sudionicima.

Prvo jedriličarsko druženje realizirano je početkom mjeseca travnja 2003. g. u uvali Čikat pored grada Mali Lošinj, na otoku Lošinju. Projekt prvog jedriličarskog druženja nosio je naziv „Animacija i rekreacija jedrenjem gluhih i nagluhih osoba“. Smatrali smo da nismo spremni na formu regate što mora biti zavedeno i prijavljeno Jedriličarskom savezu Hrvatske. Ovo naše bilo je zamišljeno kao humanitarno, ekološko i poslovno turističko druženje. Na tom prvom druženju prijavilo se 6 gluhih osoba koje su aktivno jedrile. Zajedničkom suradnjom skipera i gluhih stvorili smo nove znakove za pojmove vezane uz jedrenje.

Početkom 2004. prezentirali smo naš projekt na jednom od najvećih nautičkih sajmova u Europi, u Dusseldorfu, i uočili da se puno gluhih stranaca interesiralo o mogućnostima jedrenja gluhih osoba u Hrvatskoj. Te godine jedriličarsko druženje se održalo u mjestu Nerezine na otoku Lošinju i od tad svake godine se organizira na istom mjestu predzadnjeg vikenda u travnju. Po prvi put sudjeluju osim naših gluhih i gluhe osobe iz Slovenije i Švedske. Ukupno sudjeluje 16 gluhih osoba. S uspjehom se primjenjuje novi znakovni jezik primijenjen jedrenju.

S vjetrom u lice

Tijekom 2005., 2006., 2007. održava se kontinuitet projekta, s time što se ograničio broj gluhih osoba kao sudionika na 25-30 osoba. Razlozi su materijalne prirode, a osim toga za sad imamo samo 5 educiranih skipera znakovnom jeziku. Mjesto Nerezine ima ograničene smještajne kapacitete itd.

Ovo druženje uspijeva se održati unatoč problemima. Odrađuju se treninzi s gluhim osobama i skiperima, provodi se edukacija i utvrđuje se znanje znakovnog jezika za skipere, skupljaju se podaci te sastavlja priručnik za jedrenje gluhih osoba s naglaskom na specifičnim pojmovima koji se koriste na moru. Dokumentiraju se i finaliziraju novi znakovi na prihvatljive medije (DVD, CD i sl.)

ŠTO DALJE?

Mišljenja smo da je Hrvatska kao turistička destinacija mnogih europskih i ostalih zemalja atraktivna ne samo za gluhe i nagluhe osobe iz Hrvatske, već i za sve osobe koje dolaze kao turisti na odmor. Ovakvim jednim kvalitetnim i potrebnim projektom kao što je jedrenje, gluhim i nagluhim osobama iz cijele Hrvatske i inozemstva pružila bi se mogućnost ravnopravnog sudjelovanja u jedrenju kao rekreaciji i športu. Ne smijemo zaobići niti turizam kao sredstvo integracije gluhih osoba.

Zamislite da gluha ili nagluha osoba kao pojedinac, član grupe ili kao dio obitelji poželi krenuti na odmor s idejom da bi ove godine volio otići u Hrvatsku na jedrenje, jer je vidio na svojoj nacionalnoj TV ljepote koje nudi Hrvatska. Sjedne doma pred računalo i ukuca u pretraživač: "jedrenje". U nekoliko trenutaka pojavi mu se "jedrenje za gluhe" pa otkriva da može aktivno jedriti i uživati u čarima Mediterana, mediteranske kuhinje, a ne će imati problema s komunikacijom, jer će mu sve to omogućiti i približiti profesionalni skiper koji poznaje znakovni jezik.

Vjerujemo da bi se tako veoma mnogo osoba poželjelo uključiti u zanimljivo područje jedrenja i turizma. Možda bi i ostale države, koje imaju mogućnost plovidbe, prihvatile novi pojmovnik ili eventualno pomogle pri izradi univerzalnog pojmovnika za upotrebu znakovnog jezika za plovidbu.

Za uspješan nastavak započetog projekta potrebno je osigurati cjelokupnu podršku za realizaciju projekta kao što je baza u blizini mora za provedbe svih aktivnosti u mjestu Nerezine, te više jedrilica kroz čarter u najam, za realizaciju jedriličarskog druženja „S vjetrom kroz tišinu“.

Damir Herega

I ove je godine od 17. 04. - 20. 04. održano jedriličarsko druženje u kojem je sudjelovalo 50 osoba. Sve je popraćeno u medijima, a posebno riječki „Novi list“ izvještava redovito svake godine o toj lijepoj akciji.

ŽENA PREDsjednica

Katarina Tonković

- predsjednica Saveza gluhih i nagluhih grada Zagreba

Katarina Tonković, predsjednica Saveza gluhih i nagluhih grada Zagreba

U Zagrebu je 9. lipnja 2008. godine održana Izborna skupština Saveza gluhih i nagluhih grada Zagreba. Birali su se novi članovi, ukupno 25 članova za Skupštinu SGNGZ-a.

Na izornoj skupštini SGNGZ-a novoizabrani članovi gotovo su jednoglasno izabrali Katarinu Tonković za novu predsjednicu. Članovi Izvršnog odbora su: Katarina Tonković, Jasenka Kefelja, Vladimir Dolinar, Kruhoberec Snježana i Bojana Gregor.

Iz ovoga se vidi da su svi izabrani uglavnom mladi ljudi, osim nekolicine. Zupuhao je novi vjetar u ovom Savezu, što je svakako za pohvalu. Poželimo i mi čitatelji novoizabranima mnogo uspjeha u daljnjem radu. Nova predsjednica Katarina dala je izjavu za sve članstvo. Naš razgovor s njom tekao je otprilike ovako:

"Ukratko...": Prije svega primi iskrene čestitke naših čitatelja. Vjerujemo da ti je poznato da si druga predsjednica ovog saveza u njegovoj dugoj i bogatoj povijesti od skoro 85 godina. Dosada su

"vladali" muški predsjednici. Ponosimo se tobom! Hrabro naprijed! Kako se osjećaš kao novopečena predsjednica?

Katarina: Hvala na čestitki. Sve je to za mene neobično. Nisam dosad znala da sam ja druga predsjednica u povijesti ovog saveza. Nisam ni u snu očekivala da ću biti izabrana za predsjednicu, ali ipak sam sretna što su mi skupštinari dali povjerenje. To ću opravdati svojim radom i zalaganjem za dobrobit naših članova.

"Ukratko...": Kakve planove namjeravaš provesti?

Katarina: Imam ih puno, najvažniji su: tečaj znakovnog jezika, suradnja s drugim udrugama, informatika, kreativna radionica za žene, izlaganje i prodaja radova, izleti, fitnes, aktivacija rada mladih, tečaj za prekvalifikaciju mladih u izboru zaposlenja i drugo. Dakle, mene očekuje gomila zadataka, nadam se da ću imati pomoć i podršku ostalih članova u ovom projektu.

"Ukratko...": Zaista bogat program. Želimo ti mnogo uspjeha u ostvarivanju ovih planova. Zamolili bismo te da uskoro obaviš razgovor – intervju sa suradnikom ovog časopisa i da taj intervju bude objavljen u jednom od slijedećih brojeva. Može?

Katarina: Nema problema.

"Ukratko...": Hvala na ovom kratkom razgovoru.
Antun Bakan

IN MEMORIAM

JELENA DEVČIĆ rođ. BALJA

Jelena Devčić, 60 god., preminula je u utorak, 8. srpnja 2008. Velik broj članova ispratio ju je na posljednji počinak. Bila je majka jednog djeteta i baka troje unučadi. Sve ih je napustila. Također je ostavila tužnog supruga i mnogobrojne prijatelje. Mi ćemo je imati stalno u mislima.

Njezini prijatelji

Umirovljeni vjesnikovci

MALA VESELICA VJESNIKOVACA

Zamoljen sam od urednice našega lista „Ukratko“, da nešto napišem o „Vjesnikovim penzićima“.

Istina je da naš list za cijelu Hrvatsku u nakladi od 500 komada godišnje treba izlaziti 4-5 puta, ali ima razdoblja da izađe – kada izađe. Tipično za nas!

Što da napišem?! - Evo, u neprilici sam, jer sjetih se da sam ja vičniji pisati o „starudijama“ nego o nekim „novotarijama“!

Kako su naši gluhi Vjesnikovci čekali, da konačno dođe proljeće i da ga proslavimo „malom veselicom“? Bilo je to 19. travnja 2008. od 13 sati na dalje, u „našem domu“ Kneza Mislava 7. Bilo nas je oko 20 osoba, druga polovica bivših vjesnikovaca nije došla iz raznoraznih razloga. I sada im je vjerojatno žao. Svatko je uplatio iz vlastitog džepa potrebnu svotu za taj tulum. Došli su samo pozvani.

Bio je postavljen „švedski stol“, koji se za ciglih 45 min. pretvorio u „zagorski stol“: sve smo smazali! Bilo je ića i pića, svi su bili zadovoljni i trijezni otišli doma. Samo jedan naš član zavičajac Štrosmajera vjerovao je da dobra kapljica čini čovjeka pametnijim. Kako biskup nije postao kardinal, tako ni naš čovjek nije postao genij. Mnogima je poznato/nepoznato da se „bosanski lonac“, u kojem ima svakakove hrane, kuha oko 8-

10 sati, a naš su „Zagorski lonac“ organizatori reklamirali oko 400 dana! A mi smo ga ispraznili za samo 45 min.!!

Veselica nam je zaista bila dobra. Puno fotografiranja, pošalica, viceva i pomalo govoricije. Prisutni su bili bračni parovi: Halec, Repovečki, Dubac..ostali su bili pojedinačno: prvo najstariji „Vjesnikovci“: Rudolf Ivanjko, Petar Šakić i Andrija Halec. Oni su najzaslužniji za našu masovnost. Potom Mirjana Miletić, Rajka Giljević, Mira Lokmer, Slava Šach, Đurđica Kršul, Barica Kraljević, Nevenka Mrkšić, Anđa Popović i naše marljive „djevojke za sve“ u društvenim aktivnostima, koje ne gledaju na godine: Marija Andrić i Katarina Tonković-Copić. Hvala svim kolegicama! Od naših starih kolega i momaka još su bili :Vlado Kavčić, Antun Janeš i Antun Bakan.

Ovaj zabavni događaj bio je samo „pokusni balon“, jer ima kolega grafičara, koji su htjeli sudjelovati na ovom tulumu, a nisu iz naše kuće! Bilo bi dobro da se to održava dva puta godišnje, u proljeće i jesen, pa da sudjeluju svi grafičari koji uplate novac za određeni tulum, a mogu i ostali istaknuti aktivisti. Svima lijepa HVALA!

Bio je to lijep provod!! Ugodno je saznanje da nas ima oko 40 Vjesnikovih penzića i da je oko 60 gluhih radnika prošlo radeći u toj kući!

Lijep pozdrav svim čitaocima

Petar Šakić

Violina

Bijaše sunčan kasnozimski dan 1946. godine, jedan kolega bijaše donio pravu kožnatu nogometnu loptu i mi dečki oduševljeno zaigrasmo nogomet na krčkom internatskom dvorištu. Ja se neobično brzo oznojih i umorih, inače sam bio tjelesno čvst, te odoh na odmoriste starih gradskih zidina, privučen neobičnim zvukovima. Tamo je jedan postariji kolega svirao violinu, ja sjedoh i naslonjen na staru zidinu uživah u pogledu na krčku zavalu i uvalu, a zatim zatvorenih očiju dugo slušah prelijepu i omamljujuće zvukove violine. Tada sam prviput čuo svirku tog prekrasnog muzičkog instrumenta, a bijahu to i zadnje slušane melodije u mom životu...

Sutradan ujutru probudih se, nakratko, ležeći u krevetu u internatskoj ambulanti, u velikoj vrućici. Vidjeh da mi je teta donijela lijepu narandžu, a oko mene vrzmali su se ljudi u bijelom. Utonuh u nesvjesticu. A onda se opet nakratko osvijestih u našoj kući u Svetom Vidu, gdje su bili oko mene okupljeni moji seoski vršnjaci, sretni što sam otvorio oči. Došao je i naš pop Ive koji mi je nešto govorio a ja sam se samo smješkao... Kasnije su mi pričali da me je iza mog zaglavlja zvao Ivo! Ivo!, pa kad nisam reagirao reče: "Ivo ne čuje...!"

Sestra me odvela taksijem do Omišlja, a do Sušaka me preveo patrolni brod JA. U bolnici liječnici ustanoviše upalu mozgovne opne, meningitis. Tih dana pohađali me brat i sestra, a onda mi došla i mama u posjet. Sestra i brat pisali su mi pitanja u notes velikim slovima, a mamu sam dobro razumio kad mi je razgovjetno govorila. U majčinom mladenačkom dobu bio je u omišaljskom društvu i jedan gluhonijemi, pa je ona znala kako samnom treba razgovarati. Ja sam joj očitavao s usana a da nisam bio svijestan da ju ne čujem.

Doktori rekoše da od te bolesti preživi jedan od tisuće (još nije bilo penicilina!) i da obično ostavlja teške posljedice na vid ili sluh, pa me

prebaciše u dvorišnu baraku kao izgubljeni slučaj. Kad mi je koji dan zatim došao u posjet naš svetovidski susjed poštar ja sam se začudio kako ga ništa ne razumijem, i tek tada shvatih da sam izgubio sluh... Pokrih glavu jastukom...

Nakon tri tjedna vratili me u selo. Po kući sam mogao hodati jedino držeći se za zidove i namještaj. Ravnoteža mi je bila savim poremećena. No nakon dva mjeseca orilo se selom: "Ivo trči!"

Kroz slijedeću godinu dana sam se oporavio. Čitao sam sve što mi je bilo dostupno, sestrine romane, na talijanskom krimiče, na slovenskom priče, sveudilj u očekivanju da mi se vrati sluh. Donijeli mi i blagoslovljenu vodu iz Lurda, a pop Ive odveo me k jednom nagluhom seljanu, kome su iz Amerike poslali slušni aparat, pa smo se svi čudili kako mi taj aparat ne pomaže.

Na Sužanu, selu oko 5 km udaljenom od Sv. Vida živjela mi baka, mamica, pa me mama slala njoj u posjet. Išao sam prečacima kroz šumu, kao uvijek uživajući u prirodi. No često bi mi se učinilo, hodajući kroz jasenovu i hrastovu gustu šumu da čujem neobične šumove, sve jače i brojnije, pa sam prestrašen trčao da što prije stignem doma, i zadihan i iscrpljen pričao mami o tim zvukovima. Ona se čudila i pitala me što je to što čujem, pomislivši da je možda blagoslovljena voda iz Lurda pomogla. No ja joj nisam mogao objasniti.

Sada, kada nakon toliko godina o tome razmišljam, zaključujem da to nije bio uobičajeni šum što stalno šumi u ušima uglavnom svima koji izgube sluh. Tada su, dok sam hodao kroz meni uvijek čarobnu šumu sâm, a okružen bogatstvom boja, oblika i svjetlosti, iz mog sjećanja navirali zvukovi u meni zatomljeni i zarobljeni: mrmor kiše, dugi uzdasi jugâ, fijkukanje vjetra i urlici bure; lepet krila živahnih vrabaca, blagi zamasi galebovih krila, šušanj pod grmljem skrutih kosova, šum uznemirenih grana i uzbibanih trava, pa cvrkut vrabaca, zanosni pijev slavuja, pocikivanje lastavica, večernji huk sove... A probudiše se iz sjećanja melodije mojih pjevanih pjesama, zvuci mojih piskova, otužno tulenje mojih jasenovih truba, živahne melodije moje usne harmonike s kojom sam vodio plesove seoske mladeži - a nadasve ono samo jednom, i zadnje slušano: nezaboravne melodije violine...

U slijedeće tri godine polagao sam privatno preostale razrede Osmoljetke i malu maturu. No bilo je problema, jer vlasti u RH Hrvatskoj nisu to htjele dozvoliti, pa je moja agilna nastavnica Nada Kraljić putovala u Beograd kod saveznih vlasti da to dozvole! Učio sam iz knjiga i bilježnica uslužnih

kolega, a sjedeći po kamenjarima dok sam pasao | kozu

Ivo Fanuko

Prva druženja . . .

...s Mudrovčićem, Cimermanom, Gudcem...

Dolaskom u Zagreb u jesen 1949. na Školu primijenjenih umjetnosti, kad mi je bilo 16 godina, upoznao sam Rudolfa-Rucu Mudrovčića i Antuna -Tončija Cimermana. Iznenadili su me da ima još mnogo drugih gluhih!

Dotad sam se družio s čujućim kolegama. Jedan od njih, Šemsudin Mulić, volio je razgovarati samnom. Koristio se dvoprstnom abecedom, i to vrlo brzo, tako da bih ga često morao zamoliti da uspori, jer nisam uspijevaao "čitati" njegovo strijelovito "pisanje" prstima. Kada ga s čuđenjem upitah kako to zna, i još tako vješto, reče mi da mu je otac u mladosti kao i ja oglušio od meningitisa, i na taj način s njim razgovara od najranijeg djetinjstva. Otac mu u Konjicu u Bosni osnovao tvornicu namještaja u duborezu, veoma uglednu u tadašnjoj Jugoslaviji. Kad je nakon 2. svj. rata tvornica nacionalizirana postavio oca za direktora a sina Šemu poslao na školovanje u Zagreb da izuči unutarnju arhitekturu. (Kasnije postade glavni projektant u sarajevskoj tvornici pokućstva Šipad.) Bio mi je dobar kolega, uvijek uslužan a nenametljiv, veoma marljiv i uporan. Selili smo se po raznim đackim domovima, volio je biti samnom u sobi ili u spavaonici krevet do kreveta. Kasnije smo odselili u podstanarsku sobu na Trgu Republike. Bilo nam je to višegodišnje druženje nekako normalno, kao da se znamo oduvijek! On je, vjerujem, dijelić ljubavi i pažnje prema ocu iskazivao prema meni, što je meni bilo drago i potrebno, te mi je ulijevalo sugurnost.

No nisu svi čujući kolege, u početku, mene kao gluhog normalno prihvaćali. Većina bijaše došla sa sela, nikad ne vidjevši gluhog, a ako jesu bio je to često neki ubogi gluhonijemac za izrugivanje. Nekoji me čudno gledali, čak bili spremni za podsmjeh i zadirkivanje, na što nisam reagirao. Ja sam to razumijevao i nije me uznemiravalo. No jednom je to prevršilo mjeru!

Na satu modeliranja glinom, kada smo na tablama radili reljef glave dogodio se slučaj kada sam morao oštro reagirati. Stajali smo nas desetak s štafelajima u polukrugu oko modela grčke skulpture, ja bijah u prvom redu. Radovi nam bili u završnoj fazi. Inače smo ih radili danima. Tada smo ih pregledavali i dorađivali, očekujući profesora da ih ocijeni.

Odjednom je netko iz pozadine nabacio kuglicu gline na moj reljef. Ja se polako okrenuh, vidjevši smiješak na licima kolega i smireno rekoh: "Nemojte bacati!" Pomislih: za taj nestašluk neću se ljutiti. Ali malo potom evo opet nabačene oveće kuglice gline, ugnjezdila se u fino izrađen nos, bit će puno posla za popravak. To me ozbiljno naljutilo i shvatih da neki od njih meni to rade iz dišpeta ili zavisti, ili jednostavno radi izrugivanja mene kao gluhog. Okrenuh se i s mračnim pogledom oštro ih upozorih: "Da više niste bacali!!" Počeh popravljati štetu, no nakon nekoliko trenutaka se naglo okrenuh i ugledah kolegu u zadnjem redu kako se s podignutom rukom upravo sprema nabaciti kuglicu. Ja mu polako pristupih, bijah krupniji od njega, i dok se on kao nevinašce smješkao, naglo ga uhvatih za vrat, pritisnuh o zid, on problijedi, a ja s groznim izrazom lica viknuh: "Ako mi nabaciš još jednom udavit ću te!!" I mirno se vratih na svoje mjesto. Svi se lećuše i uozbiljiše. Shvatiše da se na račun moje invalidnosti ne smiju šaliti. Više nikada, nikada ne bijaše nikakvih zezanja na račun moje gluhoće. Poštivali me svi, i momci i djevojke, pa i profesori kada doznaše da pišem pjesme, bavim se fotografijom i u domu držim pisaći stroj... Vjerujem da su se poslije ovog slučaja čujući kolege s većim poštovanjem odnosili i prema Mudrovčiću i Cimermanu. -Desetak godina

kasnije tog kolegu, koji je tada već bio arhitekt, sretah u gradu, pristupio mi s velikim poštovanjem i srdačno popričasmo.

Tada u jesen 1945. reče mi jednom Mudrovčić, s kojim sam bio na istoj godini, da postoji društvo gluhtonijemih, pa ako želim da će me tamo odvesti. Bijaše to u Vlačkoj ulici, u dugačkoj uličnoj prizemnici, na mjestu gdje kasnije sagradiše luksuznu Inportanne Galeriju. Uđosmo u podužu prostoriju krcatu ljudima, Mudrovčić me radoznalcima predstavljao meni tada čudnim pokretima: Novi član!

U pozadini dvorane upravo je trajao dramski pokus za Gogoljev "Revizor", koji je vodio čujuć Branko Mayerhold. Mene posjedoše u kut. Radoznao promatrah, no bilo mi je sve neobično. Način predstave bijaše u širokim pokretima s nekim čudnim znakovima koje tada nisam razumijevao. Tad se još nije spominjala pantomima, bila je to dramska sekcija gluhih za gluhe. A oni su to vježbali s velikim elanom.

Kad završiš probu posjedaše po otomanima u kutu i počеше razgovor na svoj način. Glavnu riječ imao je jedan ljepotan (Omerbegović), očito ih zabavljao, jer su se svi smijali. Ja sam se samo smješkao, iz pristojnosti. Nisam ga ama baš ništa razumio. Bilo mi žao samoga sebe. Pomislih kamo li sam to zalutao... i kako meni ovdje nije mjesto. Sjetih se svoga kolege Šemse i njegovih brzih prstiju, a i olovke i blokova po džepovima, koji ovdje nimalo ne pašu.

Jedne subote povelu nas profesori na izlet u Samobor, u Stari grad. Tada upoznah još jednog kolegu koji ne čuje: Cimermana. Bio je razred više, stanovaše kod roditelja, a ne kao ja u učeničkom domu pa se dotad nismo znali. Ja mu tada rekoh da gluhi imaju svoje prostorije i da ga mogu tamo odvesti. Jednom kasnije reče mi Mudrovčić, koji je često zalazio u Društvo, i poznašše skoro sve tamošnje članove, jer se školovao u Zavodu, da se tamo priprema šahovsko prvenstvo i da mogu i ja ako želim učestvovati. Rekoh to Cimermanu, pristade i on, reče da je član Šahovskog Društva "Mladost" i da tamo redovito igra. Ja sam dotada igrao rijetko, tek proučavah šah iz šahovske početnice dok sam pasao kozu na Krku. Odosmo u Vlačku.

U partiji s Gudcem izborio sam dobitnu poziciju, mnogi se okupiše oko našeg stola, očekujući senzaciju. Gudac je bio njihov neupitni šahovski prvak, imao neku kategoriju, dok sam ja bio bez praktičnih igara, tek sam proučavao Gligorićevu Poluslavensku obranu i njegove partije, sjedeći po kamenju na kozjim stazama. On se stalno čudio kako ja mladac dobro igram otvorenja. (On je bio za generaciju stariji, akademski kipar, kolega Glihi i mom profesoru Kirinčiću, bijaše profesor crtanja na Zavodu za gluhu djecu). Vrpolio se na stolici, mašuci rukama, pa držeći se za bradu mahao glavom lijevo-desno, govoreći kako mu je pozicija propala pa da će sigurno izgubiti, još malo pa ću ga matirati, i sve tako s očajničkim kretnjama i mimikom. Zamalo mi ga bilo žao, bilo mi je neugodno pri pomisli da ću kao učenik i novi član unesrećiti tako važnu osobu. Ali ja bijah naivan! Nisam još znao da i među šahistima postoje glumci... To njegovo očajavanje me zavelo pa počeh vući brze i nedovoljno promišljene poteze! Lukavi Gudac je to iskoristio, ja pogriješih pa je on na kraju s velikim olakšanjem - pobijedio! Važno se ogledavao na kibice, oni se šutke razišli. To bijaše naša prva i zadnja međusobna šahovska partija! I ona je na neki način obilježila nas budući međusobni odnos... Otada sam kroz duže vrijeme rijetko tamo zalazio.

No ostadoh zauvijek ljubitelj šaha, proučavah partije svjetskih prvaka; skupih mnogo šahovskih knjiga, igrao sam šah sa svojom Marijom, koju je podučavao internacionalni majstor Rabar u Šahovskom klubu Zagreb, pa dolazili nam kasnije u stan važni ljudi, medju njima i Igor Mandić, i uživali u osebnim kombinacijama naših partija.

Prolazile su godine, Cimerman postade stalan gost u Društvu, uspješno se natjecao u šahu i ping-pongu. Mudrovčić tamo zalazio povremeno, javljao mi neke novosti i polako me učio znakovima gluhih, pa smo mogli normalno razgovarati. Nas dvoje stanovali smo u đaćkom domu u Gundulićevoj, udruženi s čujućim kolegama i kolegicama. Dolazili tamo i učenici glume pa tako upoznasmo i mnoge kasnije istaknute glumce. Subotom bio ples, učili nas valceru i tangu, a mi uvijek bili na glasovir naslonjeni, uživajući u vibraciji dubokih tonova i prisjećajući se nekadašnjih slušanih melodija...Ja sam od upravitelja Doma dobio na upotrebu najveći ormar, a i jedan mali napušteni zahod, gdje sam pod ključem držao pisaći stroj kojim sam pisao pjesme, i fotolaboratorij gdje sam kopirao svoje fotografije. Kasnije od časniha sestara susjednog samostana u Frankopanskoj dobismo na upotrebu bivšu praonicu, to smo kolega Mišić i ja preuredili, pa od drvenih letava napravismo aparat za povećavanje, koristeći moj fotoaparat na mijeh - i odlično je funkcioniralo! Bijahu nam to, kako se obično kaže, najljepše godine života. K tome baš s nama dvojicom kao ozbiljnim i pametnim dečkima voljele su se družiti kulturne i pametne, i lijepe, kolegice. I u Školi nam bijaše zanimljivo, Mudrovčić bijaše na odjelu grafike, a ja na odjelu zidnog slikarstva. Bijaše to doba kad se u nas pojavljivala apstrakcija, mi crtali kod Resteka dinamično, kod Motike tajnovito, kod Kirinčića dekorativno. Fresl nas učio zidnim tehnikama: tutkalna, jajčana, zgrafito, mokri i suhi fresco itd, a moj nacrt s temom mora i riba pomogao mi dovršiti poznati majstor za vitraž na Novoj Vesi. Često zalazih k Mudrovčiću u razred, i promatrajući puno naučih o plakatima i grafičkim tehnikama. Također zalazih i u foto odjel, gdje bijaše pet odličnih aparata za povećavanje, tamo povećavah svoje fotografije uz odobrenje pročelnika Susica, kasnije vrsnog sportskog komentatora. I grafika i fotografija me duševljavale, a kasnije u životu usmjerile me i k opremi knjiga i korišćenju fotografskih tehnika.

Mudrovčić bijaše od mene čak osam godina stariji, ali se to nije primjećivalo, jer je po tjelesnoj konstrukciji bio mršav, ali zbijen i čvrst, a kod takvih ljudi godine ne ostavljaju tragove. O njemu je diskretno brinuo direktor Škole Vojta Braniš, koji je prijateljevao s njegovim ocem agronomom, a otac mu bio kolega s također agronomom, književnikom Slavkom Kolarom, a koji Rucdiju bijaše krsni kum. Nekoliko puta kasnijih godina vodio je mene i moju suprugu Mariju k uvaženom književniku da ga upozna s nama i s našim pjesmama. Bijasmo srdačno primani! Rude mu opremio knjigu humoreski "Glavno da je kapa na glavi".

Došao beogradski Partizan Dinamu u goste pa me Rude nagovorio da pogledamo tu nogometnu utakmicu. Krenusmo iz centra pješke u Maksimir, jer su tramvaji bili prekrcati putnicima, samo što na tramvajskoj roli nisu visjeli. Bila subota, krenusmo odmah poslije skromnog domskog ručka i već na početku Vlaške ogladnismo. Kad ugledasmo "Mljekarstvo", trgovinu za prodaju mlijeka, kruha i peciva, ja se odlučih kupiti pola kile kruha za nas dvoje. Kruh je bio jeftin, ali se nije mogao kupiti bez bonova, no mi smo imali ono malo što smo dobili u Domu za bilo koje kupnje, moglo se kupiti sve čega je bilo, od gaća do lokomotive, no nevolja je bila ta da skoro ničega nije bilo za kupiti. U trgovinama najčešća riječ je bila: nema! Krenusmo dalje, slasno uživajući u pravom svježem kruhu. Nismo prošli ni dvjesto metara mi se ogledavasmo ima li još koje mljekarstvo, jer nam se bio otvorio apetit. I gle kraj Kvatrića opet trgovina, sad je Rude izvojio malo bonova i 2 dinara, pa krenusmo dalje. Sredinom Maksimirske ja se opet odlučih na kupnju i tako smo stigli na maksimirski stadion siti iako krenusmo polugladni. Rude me odveo na tribinu gdje su se sastajali gluhi, a bilo ih je puno, i to vatrenih navijača! U sjećanju mi ostade Vazdar, Hudak, fenomenalni grbavi Kovačić...Svi su pratili svaki potez Dinama, motrili Welfla očekujući njegove poznate voleje. Meni je to bila prva gledana nogometna utakmica, dotad sam napeto u novinama pretio svjetsko nogometno prvenstvo u Brazilu. Čudio sam se kada su igrači loptu vraćali nazad a ne hitali naprijed. Nisam još znao da je i u životu tako: jedan korak natrag da možeš učiniti dva naprijed...Poslije utakmice su se svi okupljali u Društvu i satima komentirali utakmicu i svaki pootez dinamovaca. Meni je to bilo čudno, ja sam imao drukčije senzacije i interese.

Bijasmo dobri učenici, Mudrovčić cijenjen kao izvrstan crtač, a ja sam s još dvoje kolega, jedan od njih bio Josip Bifel, završio ŠPU s odličnim uspjehom. Predložih Ruci, tako su ga rođaci zvali, da nastavimo oboje studij na Akademiji likovnih umjetnosti, no on ne htjede jer da mu loše ide hrvatski, gramatika...Nije prošlo puno vremena a on se zaposlio u tada svjetski poznatom Zagrebačkom studiju crtanog filma, kao crtač-animator. Režiser Vukotić uzeo ga u svoju sobu i jako cijenio njegovu preciznost u crtanju, strpljenje - a često i savjete! Mudrovčićevo ime nalazi se na špici tik do imena režisera Vukotića na svjetski poznatim i nagrađivanim crtanim filmovima! Za crtani film "Surogat", gdje mu je Mudrovčić bio suradnikom, Vukotić je nagrađen američkim Oskarom.

Bio je taj crtački posao izazovan, ali i krajnje naporan i odgovoran za svakoga, a pogotovo za gluhoga Rucu. Pozvao me da vidim gdje radi i što radi. Trebalo je imati veliko strpljenje i sabranost, satima sjediti i crtati po celofanu na osvijetljenom staklu. Vukotić bi ponekad morao na liječenje psihijatra, a i Ruci je zbog tih napora pri kraju života na mahove bila poremećivana duševna ravnoteža... Ponekad bi molio svog polubrata Krešu da ga dovede k meni u stan, jer bi gubio orijentaciju. Inače je mnogo puta dolazio sam k nama u posjete na višesatno druženje. Živio je asketski, stalno pod nekim pritiskom, s duševnom traumom iz djetinjstva, kad je kao petogodišnjak izgubio sluh oboljevši od meningitisa. Da bude tragedija veća tad mu se i roditelji rastaše, i ponovo se, za druge, vjenčali, pa je tako dobio i polubrata i polusestru.

Nije se ženio niti hodao s nekom djevojkom, no znam da je bio zaljubljen u jednu krasnu kolegicu i potiho patio zbog neuzvraćene ljubavi. Jedne kasnije godine, kad sam ja već bio oženjen, doveo nam je u stan djevojku Slovenku, koja je bila fascinirana njime i njegovim poslom, a i sama je završila sličnu školu u Ljubljani, isto odjel grafike. Bila je spremna odmah udati se za njega (usput - u Sloveniji nije bilo gluhih školovanih ženika), povela ga je da se upozna s njezinim roditeljima, pa je Rude mene i moju suprugu došao pitati za mišljenje. Nama se djevojka svidjela, bila vesele naravi i mi mu rekosmo nek se ženi. No on reče da se njezini roditelji tom braku protive, i da im se on ne bi htio zamjeriti. Naša opaska da se ne ženi s roditeljima, pa će se vremenom oni pomiriti s tim vjenčanjem, nije koristila. Nije za to smogao hrabrosti, nije bio za rizik, pa ostade neženja. No svi su ga znali i cijenili kao poštenog, skromnog i društvenog čovjeka. Bijaše Ličanin, Gospićanin, volio je crtati ličke kape - i bijaše zaljubljen u Zagreb. Bili smo dobri kolege i prijatelji.

S Cimermanom sam se tada manje družio, jer stanovaše s roditeljima, a bijaše za razred iznad, u odjelu unutarne arhitekture. Upoznao me s roditeljima, sa simpatičnim ocem željezničarom i nadasve dragom majkom. Zalazio sam i k njemu u odjel otvornih očiju, promatrao stolarske strojeve i alate, i to je doprinijelo da zavolim drvo i drvodjelstvo. Kasnije smo Cimerman i ja bili veoma bliski, istaknuti rukovodnici i kreativni stvaraoci u Savezu, no to su sjećanja za neku drugu priču.

Naš Franko

Pri kraju svog srednjoškolskog školovanja upoznah još jednog kolegu, no on bijaše student na Arhitektonskom fakultetu. Školovao se i on na zagrebačkom Zavodu, a otac šibenski knjižničar nije žalio sredstva da mu omogući posebne učitelje i podstanarsku sobu, pa je Franko stekao naprednu naobrazbu i služio se dobro hrv. jezikom i pismenošću. Imao je dva starija brata, bijahu u Šibeniku vaterpolisti, jedriličari, studirali, pa je Franko odrastao u uglednoj i važnoj sredini. Bijaše načitan, simpatičan kozer, volio je viceve i raskošni razgovor, i s gluhima i s čujućima. Često je navraćao k meni u Dom u Gundulićevoj ulici i pričao čudesa. Neobično zabavan...

Jednom prilikom kad je naišao imao sam kod sebe svežanj papira s mojim pjesmama, koje mi je jedna kolegica upravo vratila, s pohvalama. Na Školi se načulo da pišem dobre pjesme pa me zvali na književno veče s Zvonimirom Balogom itd, no ja nisam došao, bilo je to za mene previše uzbudljivo. Kad je Franko vidio moje pjesme zamoli ih na posudbu. Vratio ih je nakod tjedan dana i pohvalio. Donio je i bilježnicu punu svojih pjesama, ja se začudih, rekoh da nisam znao da je i on pjesnik. Pjesme bijahu dosta dobre, za moj ukus preobične, no bogate izričajem i mislima. Franko mi tumačio kako ih je nosio na ogled Tinu Ujeviću, tada našem najpoznatijem živućem pjesniku, i da ih je Tin jako pohvalio. Ja sam se tome začudio, jer su te pjesme bile po obliku, tematici i dakako kvaliteti daleko od Tinovih pjesama. Meni se žurilo na popodnevnu nastavu, Franko reče da ćemo zajedno do Trga Maršala Tita, tamo ide na tramvaj. Krenusmo Gundulićevom i na uglu s Masarykovom pred gostionicom Blato ugledah našeg Mayerholda kako razgovara s jednim postarijim korpulentnim gospodinom, za kojega se ne bi moglo reći da je fino obučen, bijaše i neobrijan a pod otrcanim šeširov virila mu razbarušena kosa. Ja sam tog gospodina iz viđenja dobro poznavao, često ga u toj gostionici viđao s polulitrenkom crnog vina kako sjedi za stolom u kutu, pa ili piše ili u društvu razgovara. Prolazeći Mayerholdu klimnem glavom i diskretno ih zaobiđem. Tad nas Mayerhold pozove i predstavi nas tom gospodinu, očito nas hvaleći. Gospodin nas dobrohotno preomatrao i sa smješkom klimao glavom.

Nas dvoje produžili Masarykovom, i nakon desetak koraka mune me Franko laktom u rebra i povjerljivo zapita "Tko je taj čovjek?" Ja zastah, začuđeno ga promatrajući i priupitah: "Zar ne znaš?" Franko sliježe ramenima, a ja rekoh: "To je Tin Ujević!" On spusti pogled, zacrveneći se. Ja pak zaključih da je te pjesme posudio od brata, prikazujući ih kao svoje.

Bila je nešto kasnije još jedna dogodovština. Došao Franko u moj Dom sav usplahiren. Reče da mu dolazi otac iz Šibenika, pitat će ga za položene ispite na fakultetu a on je u neprilici. Reče da je položio ispit ali je profesor zaboravio upisati ocjenu u Index. Ja kao srednjoškolac nisam poznavao praksu na fakultetu te mu rekoh da ocjenu upiše sam. On reče da ne smije, jer mu otac poznaje rukopis, te zamoli da mu upišem ja i to vrlo dobar. Pomislih ajde da mu pomognem, ali kasnije shvatih da mu je to bila medveđa usluga, jer mu je to bila zadnja veza s njegovim fakultetskim obrazovanjem. Nije se mogao suočiti s profesorom koji mu je navodno dao prolaznu ocjenu.

Kasnije smo se mnogo družili, čak mi je zamijenio kuma na mom vjenčanju. Bio je rječit i pun energije, oko njega se vrzli različiti događaji...Bolovao je od neizlječive bolesti, i hrabro se godinama s njom nosio dok nije podlegao.

Početak godine 1954. obavijestih me da se Društvo preselilo u nove prostorije u lilcu 30 prvi kat. To bijaše blizu mog učeničkog doma u Gundulićevoj ulici, te počeh češće zalaziti u te nove luksuzne prostorije. Dotad sam u razgovorima s Mudrovčićem naučio dosta znakova gestikulacije, uvježbah malo bolje očitavanje s usana, pa sam mogao prilično dobro komunicirati s gluhima i gluhoonijemima. Odlazih na zajedničke izlete, na nogometne utakmice, igrah biljar itd. U jednom sam podužem članku opisao na šaljiv način život gluhih u Zagrebu, Naš glas to objavio na cijeloj stranici, predsjednik Republičkog odbora Komerički me veoma pohvalio, bijah jedno otkriće, te me na sljedećoj Godišnjoj skupštini izabraše za - predsjednika Gradskog odbora...

Tad je započela moja dugogodišnja bogata aktivnost, upoznavanje širokog kruga osoba i problematike gluhih. No to je za novu priču.

Ivo Fanuko

Logitech je svjetski lider u proizvodnji kompjuterske periferije. Tvrтка je veliki inovator u domeni računalne navigacije, Internet komunikacija, digitalne muzike, upravljanja sistemima kućne zabave, gaminga i bežičnih uređaja.

Proizvodi u sebi ujediniuju vrhunsku tehnologiju, inovaciju i višestruko nagrađivani industrijski dizajn.

Osnovni podaci o tvrtci donatora:

Osnovana:	<ul style="list-style-type: none"> • 1981. – Apples, Švicarska
Glavni uredi:	<ul style="list-style-type: none"> • Fremont, Kalifornija (Sjeverna i Južna Amerika) • Romanel-sur-Morges, Švicarska (Europa, Srednji Istok, Afrika) • Hong Kong, Kina (Azija, Pacifik) • Tokyo, Japan (Japan) • Hsinchu, Tajvan (Operativa)
Burze:	<ul style="list-style-type: none"> • Švicarska: LOGN • Nasdaq: LOGI
Uredi i distribucija:	<ul style="list-style-type: none"> • Uredi prodaje u većim gradovima Sjeverne Amerike, Europe i Azije • Distribucija u više od 100 zemalja svijeta • Strateško partnerstvo s gotovo svim proizvođačima PC-a
Proizvodi:	<ul style="list-style-type: none"> • Logitechova “obitelj” perifernih uređaja uključuje miševe, tipkovnice, web kamere, zvučnike, slušalice s mikrofonom (headsets), slušalice, interaktivne gaming uređaje, mrežne glazbene sustave, video monitoring uređaje i napredne daljinske upravljače. Tvrтка je tržišni lider u bežičnim perifernim uređajima i nudi bežične proizvode za osobna računala, igrače konzole i prijenosne glazbene uređaje.
Zaposleni:	<ul style="list-style-type: none"> • Više od 8000
Uprava:	<ul style="list-style-type: none"> • Guerrino De Luca, predsjednik Uprave • Gerald P. Quindlen, predsjednik i izvršni direktor • Mark Hawkins, podpredsjednik, direktor odsjeka financija • David Henry, podpredsjednik, direktor marketinškog odsjeka • Junien Labrousse, podpredsjednik, direktor proizvodnje • L. Joseph Sullivan, podpredsjednik, operativa